

PEDAGÓGUSOK

LAPJA

LXVII. ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2011. JANUÁR 10.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

1.

AZ IDŐ PARANCSA

Bármennyire is folyamatosan halad előre életünk az időben, bármennyire is téglánként épülnek egymásra pillanataink, perceink, él bennünk a vágy, hogy olykor megálljunk számat vetni az eddig történetekkel, hogy javíthassunk azon, amit korábban rosszul csináltunk. Az emberi számítás szerinti évkezdet eleve kínálja magát erre az összegzésre, mint ahogy arra is, hogy szembenézzünk az- zal, miféle kihívásokat, feladatokat rónak ránk a közelebbi és távolabbi jövőben az előre ismert és tudott változások.

Nincs ez másképp egy szervezet életében sem, legyen az ország, párt vagy civilek szerveződése, a dolgok már csak az idő folyamatosságából következően is egymásra épülnek. Szerencsésebb és boldogabb országokban kisebb zökkenők- kel, ám Kelet-Európában – ahol a lelkekbe vésődött történelem okán a józan ész helyett mindent a politika ural – nagyobbakkal. Ezért aztán Kelet-Európa a föld- rész fejlettebb, nyugati feléhez viszonyítva hol helyben jár, hol inkább két lépést tesz hátra, míg egyet előre. S mivel ez alól a térség nagyobb országai sem tudják kivonni magukat, az egyik legkisebb, Magyarország ugyan hogyan tudná?

Hazánkban a tavalyi országgyűlési választások után ismét megváltozott a rend, ötödszörre lett ellenzékbeli kormány, kormányból ellenzék. S mivel nálunk mindent a politika ural, minden egyes váltáskor ennek megfelelően változott az ideológia, amit a jelenlegi hatalom szemérmesen értékrendnek hív. Nálunk ugyanis az értékek rangbeli sorrendjének változása azt jelenti, hogy az (ismét) kormányra kerülők gyökerestől forgatnak fel (újra) mindent, mert csak azt tart- ják elfogadhatónak, amit a saját képükre formáltak. Ezért a kormányzásból ki- szorult hangjára nem is kíváncsiak, így az nem egyéb a pusztába kiáltott szó- nál. Az ország polgárainak így hol kisebb, hol nagyobb száma érzi azt, kívül rekedt saját hazájából, őket a hatalmon levők nem képviselik.

Pedig alakulhatott volna ez másképp is, például úgy, ha az elmúlt húsz évben a politikai hovatartozás csak másodlagos szerephez jutott volna, az elsődleges minden körülmények között Magyarország egészének előbbre jutása lett volna. Nem így alakult.

Sőt a megosztottságnak még azok a rendszerek is áldozatává váltak, amelyek önnön magukban hordozzák a minimális egyetértés kötelezőségét, a legkisebb közös többszörös kínzóan szükséges meglétét. Ezek egyike az oktatás. Hol így, hol úgy változott, hol ide, hol oda rángatva ezzel a pedagógusokat, a gyerekeket, a szülőket. Most újabb oktatástörvény-koncepciók születtek, ám azok társadalmi vitájára fájdalmasan rövid idő maradt. Pedig volna min helyesbíteni. Csak a példa kedvéért néhány megváltoztatandó elem a koncepcióból: a törvény megal- kotásával jobb lett volna megvárni, amíg az új alkotmány elkészül, hisz rengeteg felelősségi kört csak az szabályozhat, a tankötelezettség kezdeténél hiba mereven ragaszkodni a hatéves életkorhoz, a tankötelezettség idejének leszállítása 18-ról 17 évre nem rímél az európai uniós gyakorlatra. A koncepcióból kiűnik, Ma- gyarországon készül a világ legnehezebb érettségi vizsgája, értelmezhetetlen a 60 óra önként választott társadalmi tevékenység, az életpályamodell lényegében megteremti a pedagógus teljes kiszolgáltatottságának, megalázásának jogi ke- reteit, a koncepció indokolatlan különbséget tesz az óvodapedagógusok, tanítók és a tanárok között keresetüket, illetve a szakmai továbbhaladásukat illetően.

Kelet-Európa már csak olyan, hogy itt az idő is hol gyorsabban, hol lassab- ban telik a kelleténél.

(Folytatás a 2. oldalon)

A TARTALOMBÓL:

Kinevezték az Oktatási Hivatal új elnökét

Princzinger Péter, az oktatási hivatal új elnöke tervei között szerepel az Oktatási Hivatal szolgáltatásainak bővítése, valamint a színvonalasabb és gyorsabb ügyintézés. A köz- és a felsőoktatásban küszöbön álló két törvény alapvető megújítása miatt részben új feladatokat is kap majd a hivatal. Kerpen Gábor a jövőben a Wekerle Sándor Alapkezelő oktatási igazgatójaként és stratégiai koordinátoraként folytatja az oktatás javí- tásáért több évtizede végzett munkáját. **3. oldal**

Górcső alatt a közoktatási törvény koncepciója

Az oktatási rendszerek nagyon lassan változtatható struktúrák. Az, hogy bevezetnek egy új deklarációkkal teli törvényt, édeskeveset fog módosítani a valódi folyamatokon. Viszont a türelmetlenség és a fentről erőltetett regulák jelentősen tudják a rendszerben lé- vők közérzetét rontani. Az új közoktatási törvény kon- cepciójából kiviláglik, az iskolát a központi direktívák, a tekintély és a hierarchiák eszméje hatja át. Az élet- pályamodell által – több év alatt – tervezett többlet- bér lényegében ugyanakkora – 50 százalékos –, mint a 2002. évi egyszeri közalkalmazotti béremelés. (Polónyi István egyetemi tanár, oktatáskutató) **4-5. oldal**

A közoktatási törvény „gumicsontjairól”

Az elmúlt két évtizedben igazgatóhelyettesként figye- lemlem kísértém azon gyerekek sorsát – szerencsére kevesen voltak –, akik az alsó tagozaton évet ismételt- tek. Markánsan megmutatkozott a különbség: míg azok között, akik az első évfolyamot ismételték, akad- tak olyanok – nem is fehér hollóként –, akik az általá- nos iskolát jó rendű bizonyítvánnyal fejezték be; azok a gyerekek, akiket felsőbb évfolyamban utasítottak is- métlésre, további tanulmányaik során sokkal több ne- hézséggel küszködték. (Lernyei Ákos, a pesterzsébeti Stromfeld Aurél Általános Iskola igazgatója) **6. oldal**

„Próbálok felrázni a szakmát”

Az oktatás a rendszerváltás óta folyamatos változás- ban van, és ez a változás mára különösen felgyorsult. Új törvények lesznek a közoktatásban, a felsőoktatás- ban, a szakképzésben, a közalkalmazottak körében. Igyekszem követni ezeket, és miközben a szakmaisá- got kívánom képviselni, a kollégáknak is szeretnék se- gítségét nyújtani. (Pallás György, a PSZ Intézmény- vezetői Tagozatának új elnöke) **12. oldal**

AZ IDŐ PARANCSA

(Folytatás az 1. oldalról)

A minisztériumból oktatási államtitkársággá visszaminősített szervezet közleményben szögezte le, eredményesen zárult az oktatási törvényekről a nemzeti konzultáció, a felsőoktatási törvény koncepciójához 333, a közoktatásihoz 490, a pedagógus-életpályamodellhez 70 pontosító, értelmező kiegészítő javaslat érkezett a honlapjukra. Ahogy az államtitkárság fogalmazott: valamennyi értékes javaslatot beépítette a véglegesített szövegbe. A felsőoktatási törvény koncepcióját várhatóan január végén tárgyalja a kormány, februárban, márciusban megalkotják a jogi normaszöveget, és az Országgyűlés elé terjesztik. Így a törvényt a nyári szünet előtt elfogadhatja a parlament, és egyes elemei már őstől érvénybe léphetnek. Az államtitkárság szeretné, ha az Országgyűlés tavaszi ülészeke alatt döntést hozna a közoktatásitörvény-koncepcióról, ahogy a pedagógusok életpályamodelljéről is.

Az ember csak azt nem érti, minek ez a sietség. Elvégre most nem három-négy évre szóló oktatási törvénynek kellene születnie, hanem olyannak, amely pártokhoz köthető ideológiai vagy értékrendi elfogultság nélkül, hosszú-hosszú időre megalapozza a modern Magyarországot. Olyannak, amelyet ennek az országnak minden polgára elfogad. Ma ez az idő paranca. Mert ha nem ilyen lesz, akkor egy ország tűnhet el a történelem süllyesztőjében.

Millei Ilona

Csak a nappali tagozatos egyetemisták tanulhatnak ingyen Szlovákiában

2012-től az egyetemeken levelezősként tanuló hallgatók fizetni fognak az oktatásért – értesült a Felvidék Ma hírportál. Eddig körülbelül fele-fele arányban voltak akik ingyen tanultak (30 ezer diák tanulmányait támogatta az állam), illetve akik fizettek az egyetemi oktatásért. Az alkotmánybíróság szerint ez a megkülönböztetés alkotmányellenes volt.

A távoktatás általános érvényben fizetősé válása minden bizonyítással azt is eredményezi, hogy sokan inkább a nappali tanulmányokat részesítik előnyben. Anna Pančurová, az alkotmánybíróság szóvivője szerint az alkotmánybíróság diszkriminatívnek ítélte a már hároméves, eddig zajló gyakorlatot.

A tandíj éves összege néhány száz eurótól egészen 2000 euróig terjed. Eugen Jurzyca oktatásügyi miniszter a TA3 televízióknak úgy nyilatkozott, hogy a kötelező tandíj nem érinti azokat a diákokat, akik már most egyetemi hallgatók, hanem csak az újakra vonatkozik. „Aki ingyenesen kezdte a tanulmányait, úgy is fejezi be” – mondta a miniszter. (Forrás: Felvidék Ma)

Az Országos Vezetőség ülésén történt

A Pedagógusok Szakszervezete Országos Vezetőségének 2010. december 13-i ülésén a jelenlevők nagyon részletesen és alaposan megtárgyalták, véleményezték és értékelték a közoktatási törvény és a pedagógus-életpályamodell koncepcióját. Az ennek kapcsán kialakított szakvéleményét a Pedagógusok Szakszervezete elküldte az oktatási államtitkárságnak, azt a PSZ honlapján az érdeklődők el is olvashatják. Az OV-ülés résztvevői megbeszélték a 2010. december 4-i demonstráció tanulságait is.

Ennek értékelése során sok hozzászóló kifogásolta és elítélte azokat a méltatlan támadásokat, csúsztatásokat és valótlanságokat, amelyek az egyik napilapban megjelentek.

A PSZ Elnöksége 2011. január 6-i ülésén visszatért erre a kérdésre, és korábbi határozatát megerősítve levelet intézett a PSZ Etikai Bizottságához az ügyben.

Ahol a szabadság a rend

Vajon ki milyen választ adna arra a kérdésre: működhet-e iskola rend és fegyelem nélkül? Kapásból e kérdésre nem lenne szabad válaszolni. Először azt érdemes ugyanis tisztázni, mi a rend, és mi a fegyelem. A rend – a Magyar nyelv értelmező szótárából kiindulva – azoknak a szabályoknak az összessége, amelyeknek a megtartása biztosítja adott közösség, jelesül az iskolai osztályok, az iskolai évfolyamok és magának az iskolának a zavartalan működését. Ehhez kapcsolódóan a fegyelem nem más, mint a zavartalan működést biztosító szabályok összességének megtartása. Így, aki meggondolatlanul válaszol, csapdába eshet. Hiszen ki merne erre a látszólag egyszerű kérdésre igennel válaszolni anélkül, hogy ne vallaná magát anarchistának?

Hiszen nem a renddel és nem a fegyvelemmel van baj, hanem ami mögötte áll, a szabályokkal és azok megtartásával, megtartásával. Mert a lényeg, ki alakítja a szabályokat és főleg milyen tartalommal, továbbá mire épül a szabálykövető magatartás? Sokféle rend és sokféle fegyelem létezhet. Lehet katonás, ellentmondást nem tűrő rend, amely megtartásának alapja a kényszer. Épülhet rend a hitre és a hitbizalomra. Lehet a rend alapja a félelem. De mit is mond a költő? „Ahol a szabadság a rend, mindig érzem a végtelent.” Mit jelenthet a szabad iskola, az iskola szabadsága? Olyan iskolát, amelyben megvalósítják a közösségi és az egyéni jogok összhangját. Olyan iskolát, amelyben tanár és diák egyaránt megtalálja személyisége kibontakoztatásának lehetőségét. Olyan iskolát, amely megteremti az utat mindenkinek tehetsége legteljesebb kibontakoztatásához anélkül, hogy ezzel mások hasonló jogait korlátozná. Olyan iskolát, amelyben a pedagógusok, a szülők és a tanulók együtt alakítják ki, tartják és tartatják meg a „játékszabályokat”.

Vagyis bátran lehet nemmel válaszolni a feltett kérdésre, ha az iskolai rend és fegyelem alapja a közösségi összetartás, amelyben a közösség minden egyes tagja ismeri a saját és mások jogait, amelynek minden egyes tagja – legyen az felnőtt vagy tanuló – egyenlő, amelyben a közösen kialakított szabályok megtartása és megtartatása egymás kölcsönös tiszteletére épül.

Az, aki azt hiszi, az iskola akkor töltheti be rendeltetését, ha a rend és fegyelem a felülről elrendelt, központilag kikényszeríthető, mindenkire kötelező, egységes előírásokra épül, csalódnai fog, mint Ádám a falanszterben.

Szüdi János

OLVASD, ÉS ADD TOVÁBB!

A Pedagógusok Lapja évi előfizetési díja 5 százalék áfával 4100 forint. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek csekket postázunk.

Az egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 100 000 forint, a féloldalal 50 000, a negyedoldalal 25 000 forint. Az apróhirdetés szavanként 50 forint. Minden egyes díjtételt 20 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap 3. napja.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: Millei Ilona

Technikai szerkesztő: Márfiné Bécsi Erika

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Telefon/fax: 322-8464

Levélcím: 1417 Budapest, Postafiók 11

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája
1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8452-től 56-ig

Felelős kiadó: Galló Istvánné elnök

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: pedlap@pedagogusok.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 4100 Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

Felfedező lehetsz!

Edupress.hu Tudáspróba nem csak gyerekeknek

Kibővített tartalommal, megújult formában újraindul az Edupress.hu Magyar Oktatási Hírügynökség Tudáspróba ismeretterjesztő microsite-ja tudományos, érdekes hírekkel általános iskolások, pedagógusok és tudatos szülők számára. A kezdeményezés célja, hogy a felkeltse a gyerekek érdeklődését a mindennapi tudományok iránt, megismertesse őket a legfrissebb kutatásokkal, és interakcióra bírja őket szakkörök, klubok és versenyek keretében. A portálon ismét elérhető a 6–12 éves gyermekeknek szóló tudományos, játékos vetélkedő, a Tudáspróba, mely havonta új, izgalmas fejtető kérdésekkel, ajándékokkal és új partnerekkel folytatódik. A felhívásban 50 ökoiskola versenyzett a pilot projektben, de a megmérettetésben bárki részt vehet, a játék decembertől a www.edupress.hu/tudasproba.hu oldalon érhető el.

A kíváncsiság kielégítése, a tudomány csodáinak felfedezése mindenkinek öröm. Gyere, és fedezd fel te is! Ismerd meg a természettudományok és a technika csodáit folyamatosan frissülő cikkeinkkel, és válaszolj kérdéseinkre, amiért mesés ajándékok várnak! Az oldalon a Tudáspróba játékon kívül bővített tartalommal találkozhatasz, tudományos cikkek, videók, nevelési-oktatási aktuális hírek és események teszik teljessé a palettát. A Tudáspróba korábbi két fordulóján 1000-1000 gyermek vett részt, ezért az Edupress szükségesnek érezte a program bővítését, annak tartalmi és tudományos színvonalának emelését. Ezentúl nem csak a 6–12 éveseket várjuk, a szülők és pedagógusok számára hasznos tartalmakkal bővül a honlap, valamint az iskolák híreinek, közérdekű közleményeinek is helyet biztosítunk! A „Faliújságra” szánt tartalmakat várjuk a tudasproba@edupress.hu e-mail címre.

A Tudáspróba kiemelt partnere 2010 decemberétől a Da Vinci Learning tévécsatorna, a www.da-vinci-learning.com, amely augusztustól sugároz szórakoztató tudományos, ismeretterjesztő műsorokat az egész család számára. Az oldalon számos videós tartalom és szakmai anyag érhető el, a versenyfelhívásoktól kezdve az érdekes kiállításokon át egészen a könyvajánlókig.

Tudáspróba a Facebookon is! Lájkolj, szórakozz, és ajánlj minket barátaidnak is!

Kinevezték az Oktatási Hivatal új elnökét

Hoffmann Rózsa oktatásért felelős államtitkár sajtótájékoztatón mutatta be az Oktatási Hivatal új elnökét, **Princzinger Pétert** január 5-én. Az Oktatási Hivatal az Oktatásért Felelős Államtitkárság egyik legfontosabb háttérintézményének vezetését látja el ez év január 1-jétől. Ezt megelőzően Kerpen Gábor volt a hivatal vezetője, akinek mandátuma 2010. december 31-én lejárt.

Princzinger Péter röviden összefoglalta, milyen körülmények között veszi át az Oktatási Hivatal vezetését, majd ismertette a működésre vonatkozó terveit, elképzeléseit.

Az új elnök elmondta, hogy a kormányzati struktúra átalakításának befejeztével a központi és a területi feladatok átrendeződtek, megváltozott az ellátási rendszer. Ehhez kapcsolódik a területi államigazgatási, illetve közigazgatás-korszerűsítési program, ami praktikusán a megyei kormányhi-

vatalok felállítását és az e-közigazgatás kiépítését jelenti. Az előző évek gyakorlatához képest különösen fontosnak tartja az intenzív együttműködést az új kormányhivatalokkal, az oktatási háttérintézményekkel, és magukkal az oktatási intézményekkel.

Tervei között szerepel az Oktatási Hivatal szolgáltatásainak bővítése, valamint a színvonalasabb és gyorsabb ügyintézés. Tájékoztató arról is, hogy a köz- és a felsőoktatásban küszöbön álló két törvény alapvető megújítása miatt részben új feladatokat is kap majd a hivatal.

Hoffmann Rózsa a vezetőváltás indokára vonatkozó kérdésre azt válaszolta, hogy Kerpen Gábor három hónapig tartó munkája próbaidő volt, ám távozása kapcsán nincs szó bizalomvesztésről, közös megegyezéssel váltak meg egymástól. Kerpen Gábor vállalta, hogy az Oktatási Hivatal vezetését humanizálja, ezt volt szakszervezeti vezetői tapasztalataival meg is tette. Az oktatásért felelős államtitkár kitért arra, hogy a kormányhivatalok kialakításával, az érettségi és felvételi rendszer tervezett átalakításával járó, 2010 utolsó hónapjaiban megkezdett munka folytatása viszont olyan embert kívánt, akinek komoly adminisztratív, jogi és pénzügyi tapasztalatai vannak.

Princzinger Péter hangsúlyozta: saját magát közigazgatási jogi szakembernek, ezen belül felsőoktatási menedzsernek tartja. Korábban egyetemi oktatóként, egyetemi középvezetőként és ügyvédként is oktatási jogi és igazgatási kérdésekkel foglalkozott. Úgy foglalta össze: nemcsak tudja, hogy kell átszervezni egy közoktatási intézményt, hanem gyakorlata is van ebben.

Kerpen Gábor, aki 2010 szeptemberében december 31-ig szóló, határozott idejű szerződéssel vállalta az Oktatási Hivatal elnöki megbízásával járó feladatokat, azokat megbízásának lejártáig kifogástalanul látta el. Az Oktatási Hivatal volt elnöke a jövőben új területen, a Wekerle Sándor Alapkezelő oktatási igazgatójaként és stratégiai koordinátoraként folytatja az oktatás javításáért több évtizede végzett munkáját.

Ebben a félévben benyújtanák a közoktatási törvény tervezetét

Nyárig, tehát még ebben a félévben mindenképpen szeretné benyújtani az oktatási államtitkárság a közoktatási törvény tervezetét – erről Hoffmann Rózsa beszélt 2011 január 6-án a Klubrádió Reggeli Gyors című műsorában.

Az államtitkár azt mondta: sokat változtattak az eredeti koncepción az érdekképviseletek észrevételei nyomán. Példaként említette, hogy külön fejezetet kapnak a pedagógus-életpályamodellben az intézményvezetőkre vonatkozó tételek.

Korábban szakszervezeti vezetők rádióknak nyilatkozva kifogásolták: mindössze három hetük volt a tervezet véleményezésére. Szerintük először a stratégiát lenne célszerű megalkotni, széleskörűen megvitatni, elfogadni, azt követően az arra épülő közoktatási törvényt, majd a tartalmi szabályozásban fontos Nemzeti alaptantervet.

Az államtitkár kérdésre válaszolva arról is beszélt, hogy az új tervek szerint nem kettő, hanem három idegen nyelvet kellene oktatni a 6 és 8 osztályos gimnáziumokban – de ez nem jelentené azt, hogy minden nyelvből vizsgázniuk kell a tanulóknak.

(Forrás: Klubrádió)

GÓRCSÓ ALATT A KÖZOKTATÁSI TÖRVÉNY KONCEPCIÓJA

Az oktatási rendszerek nagyon lassan változtatható struktúrák. Az, hogy bevezetnek egy új, deklarációkkal teli törvényt, édeskeveset fog módosítani a valódi folyamatokon. Viszont a türelmetlenség és a fentről erőltetett regulák jelentősen tudják a rendszerben lévők közérzetét rontani – írja elemzésében *Polónyi István*. A neves oktatáskutató, a Debreceni Egyetem tanára szerint az új közoktatási törvény koncepciójából kiviláglik, az iskolát a központi direktívák, a tekintély és a hierarchiák eszméje hatja át. Pontos számításokkal igazolja, az életpályamodell által – több év alatt – tervezett többletbér lényegében ugyanakkora – 50 százalékos –, mint a 2002. évi egyszeri közalkalmazotti béremelés.

Deklarációk és centralizáció

Az új közoktatási törvény jól láthatóan új világot akar hozni. Mindenáron újat, mindent kidobva a régiekből. A törvény tervezetének vitaanyaga már bevezetőjében mellbe vágja az olvasót deklarációjával, amikor leszögezi, hogy az új törvénynek „szakítania kell a jelenleg hatályos szabályozás ... egyéni jogokra alapuló szemléletével...”. Ezt nyilvánvalóan úgy kell érteni, hogy a közösségi jogokat az egyéni jogok elé kell helyezni, ami alighanem üzenet. A tervezetet készítők deklaratív üzenete, mint az is, amellyel a törvény új vonásainak felsorolása kezdődik, miszerint „a közoktatás nem szolgáltatás, hanem közszolgálat”.

Ezek az üzenetek azt éreztetik az olvasóval, hogy az oktatás nem a gyermekekért van, hanem a társadalomért, pontosabban a társadalmat képviselő államért, a kormányért. Nem az emberek természetes egyenlőségére építő egyéni jogok biztosításának eszméje hatja át az iskolát, hanem mi is? Alighanem a központi direktívák, a tekintély és a hierarchiák.

A rendszerváltást követően a hazai közoktatás megújulásának három kiemelkedő (oktatáspolitikai) célját lehet azonosítani: az önkormányzatiságot, a pluralizmust és az autonómiát. Ez a törvénytervezet lényegében mindegyiket eliminálja.

Autonómiából tíz százalék marad

Az önkormányzatok fenntartó szerepét egyre inkább az állam veszi át. A pluralizmus pedig egyre inkább torzítva érvényesül, mivel az egyházi oktatás kiemeltebb támogatást és önállóságot kap, mint a köz oktatása, lényegében maximális állami támogatás mellett evangelizálhat.

Az autonómiából pedig 10 százaléknyi marad, mivel, mint írja az anyag: „A helyi tanterv megnevezi a választott kerettantervet, továbbá leírja azt a megközelítőleg 10 százaléknyi szabadon választható tananyagtartalmat, amit a kerettanterv nem fed le.” Pedig a centralizált rendszerek sohasem kreatívak, mert az érték és elvárás a központi irányelvek megvalósítására irányul. A centralizált rendszerekben az irányítók azt hiszik, hogy keményen egy kézben tartva a tartalom meghatározást, a tankönyvek kiadását, az ellenőrzést stb. a minőség javulni fog. Pedig az iskola – mint a társadalom – sokszínű, sokérvű, soktörékű.

Ez egyébként a részletezésen is jól látszik. A tervezet állítólag kerettörvény, de esetenként igen részletezően ír le egyébként triviális és nyilvánvalóan nem törvényben (sőt néha sehol sem) szabályozandó dolgokat – például a Pedagógusok és alkalmazásuk című fejezet, de ugyanígy helyenként megmosolyogtató a tanulói köteleességek részletezése.

2,5 millió óra önkéntes munka vész kárba

A törvénytervezet újat akarásának, újerkölc-teremtő akarásának jó példája az érettségizők önkéntes munkájának előírása. A tervezet szerint az érettségi vizsga megkezdésének feltétele a középiskolai bizonyítvány megszerzése, amelynek tartalmaznia kell, hogy a tanuló 60 óra önként választott társadalmi tevékenységet végzett az érettségi vizsgára jelentkezés időpontjáig.

Az első látásra pozitív kezdeményezésbe kicsit belegondolva rájövünk naivitására, amely egyébként meglepő módon – a törvénytervezet által el/megvetett – nyugati példákat majmol. A 60 óra önkéntes munka napi 6 órával számítva 10 nap, négy órával számítva 15 napot igényel. Tehát magyarul egy két-három hetes önkéntes tevékenységről van szó. Évente mintegy 40 ezer fiatal tesz érettségi vizsgát (a 2008/2009-es tanévben nappali tagozaton 34 ezren, összesen 42 ezren, a 2007/2008-as tanévben nappali tagozaton 39 ezren, összesen 47 ezren tettek sikeres érettségi vizsgát). Tehát majdnem 2,5 millió óra önkéntes munkáról van szó, amely nyilvánvalóan kárba vész.

Kárba vész, mert Magyarországon hiányzik az a civil szervezeti háttér, amely ennek az önkéntes munkának a szervezője, bázisa lehetne. Nyilván hamar megtalálják a jogalkotók az iskolát, amely majd megszervezi az önkéntes munkát, gyorsan,

zökkenőmentesen, de nagyrészt haszontalanul. De nem baj, hadd lássa a gyerek a való életet.

Finanszírozás

A törvénytervezet finanszírozásról szóló részének első mondatai nem hoznak újdonságot: „A közoktatási intézmények működését a központi költségvetési hozzájárulások, a fenntartók hozzájárulása, az intézmények saját bevétele, illetve az ellátottak térítési díjai biztosítják. A központi költségvetési hozzájárulás összegét az éves költségvetési törvény határozza meg.”

Ezt követi az új elem: „A központi költségvetés biztosítja a közoktatási intézmény működéséhez szükséges pedagógus- és egyéb alkalmazotti létszámra megállapított átlagbér (és annak járulékai) szerinti támogatás összegét. Az intézményfenntartók biztosítják az intézménynek a működéshez szükséges további (épületfenntartási, karbantartási, beruházási, eszközbeszerzési) támogatásokat, illetve további bér- vagy dologi juttatásokkal javíthatják az intézmény működésének feltételeit.”

Ez fontos új fejlemény a közoktatás finanszírozásban. Bár némileg elmarad attól a várakozástól, amely a konkrét pedagógus-álláshelyek finanszírozásában reménykedett, amely nem a törvényi keretek által meghatározott pedagóguslétszámot finanszírozná átlagbérrel, hanem a ténylegesen betöltött helyeket a tényleges bérekkel. A kettő között az alapvető különbség, hogy az utóbbi a konkrét pedagógusokat finanszírozza (koruknak és besorolásuknak megfelelő bérrel), az előző pedig csak átlagbért finanszíroz, így az esetleges több idős és/vagy magasabb besorolású pedagógus nagyobb bérigényét nem veszi figyelembe. Magyarul az új törvény sem segít minden hátrányos helyzetű önkormányzaton. Mert az idős pedagógusokkal, elavult, drága fenntartású épületben működő iskola fenntartója továbbra is jelentős hozzájárulásra kényszerül – már ha van miből.

Ha pedig nincs miből, akkor marad a minőségromláshoz vezető takarékoskodás. Persze csak akkor, ha nem egyházi intézményről van szó.

Az egyházi oktatási intézmény az állam pénzén evangelizál

A nem állami, nem önkormányzati „oktatási azonosítóval rendelkező közoktatási intézmények” ugyancsak megkapják a bérek és járulékok összegét a költségvetéstől. *(Folytatás az 5. oldalon)*

GÓRCSÓ ALATT A KÖZOKTATÁSI TÖRVÉNY KONCEPCIÓJA

(Folytatás a 4. oldalról)

„További támogatásra csak az oktatásért felelős miniszterrel kötött közoktatási megállapodás alapján jogosultak [és] csak olyan intézménnyel köthető közoktatási megállapodás, amely nem szed tandíjat.”

Az egyházi oktatás továbbra is megtartja a szektorsemlegességet sértő, kiemelt támogatást. „Az egyházi jogi személy által fenntartott közoktatási intézmények kiegészítő támogatását a központi költségvetés biztosítja. A költségvetési hozzájárulás meghatározásánál a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló törvény rendelkezéseit is figyelembe kell venni.” Az egyházi oktatási intézmény az állam pénzén evangelizál, és saját szabályok szerint működik. Persze az egyházi oktatási intézményeknek ez a kiemelt finanszírozási és működési sajátossága nem újdonság, nagyrészt eddig is így volt, legfeljebb a kormányzat esetenként megpróbálta racionalizálni a helyzetet a szektorsemlegesség irányába – most meg a törvénytervezet az egyházi oktatást egyértelműen prioritálja.

Életpályamodell

A közoktatási rendszer megreformálásának a közoktatási törvénnyel egyenrangú – sőt talán annál fontosabb eleme a pedagógusok életpályájáról szóló törvény. De miért is van szükség életpályamodellre? Az életpályamodellek szerepe általában a minőségi szakmai szelekció, a szakmai képzettségek fejlesztésének kikényszerítése, a magas szakmai ismeretek jutalmazása, és ehhez kapcsolódóan a jövedelmek növelése differenciáltan, elsősorban a felsőbb életpályaszakaszokban.

Tulajdonképpen egyet lehet érteni egy ilyen modell bevezetésével – két feltétellel: az egyik, ha ez csakugyan a keresetek növelését jelenti. E nélkül ugyanis részint inkább elriasztó ereje van, részint pedig a minőségfejlesztő elemei gyorsan erodálódnak. A másik pedig a bevezetés átmeneti időszaka. Mert mi is lesz a most tíz-tizenöt-húsz éve pályán lévőekkel? Az életpálya aljára kerülnek? Vagy ugorhatnak mindjárt felülre? Esetleg gyorsított minősítő lépések lesznek? Vagy hogyan is lesz ez? Könnyen belátható, hogy egy türelmetlen bevezetés pedagógusok tízezeinek a közérzetét ronthatja, mint ahogy egy „puha” bevezetés erodálja a rendszert. Erről nincs szó az anyagban, pedig nem mindegy, hogy néhány év alatt akarják bevezetni, vagy harminc év alatt.

Ráadásul az életpályamodell mintha nem lenne végiggondolva minden, ma a rendszerben lévő pedagógusra, csak a majdan újonnan belépőkre. Nem világos, hogy a besorolás szempontjából hová fognak tartozni a főiskolai végzettségű általános iskolai tanárok. Az pedig mind a bennlévők, mind az új belépők esetében kérdéses, hogy hová

sorolandók a nem egyetemi végzettségű szakmai tanárok.

Életpálya és bérezés

Érdemes összehasonlítani a közalkalmazotti és az életpályamodell által nyújtott bérezést.

Ahhoz, hogy összehasonlíthassuk a jelenlegi és a tervezett bérrendszert, abból kell kiindulnunk, hogy az anyag szerint a gyakornok alapbére a mindenkori minimálbér 160, illetve 200 százaléka (a 160 százalék óvodapedagógusokra és tanítókra, a 200 százalék szaktanárookra értendő). 2010-ben a legalább középfokú végzettséggel rendelkezők minimálbére 89,5 E Ft/hó volt. Eszerint – az életpályamodell szerint – a főiskolát végzettek bére 143 ezer, az egyetemet végzetteké 179 ezer forintról indul.

Ezek után összehasonlítva a két bérrendszert azt látjuk, hogy az új rendszer magasabb béreket hoz, de azért nem igazán radikális módon. Különösen az egyetemet végzettek esetében nem igazán lehet presztízsemelő béremelésről beszélni. Például a tudóstanárr és a jelenlegi J fizetési osztály között a nyugdíj előtt csak mintegy 36 százaléknyi, azaz 2010-es béreket figyelembe véve mintegy 135 ezer forintnyi a különbség. Valamivel kedvezőbb képet kapunk a mesterpedagógus és az I fizetési fokozat nyugdíj előtti összehasonlításával. Itt kicsit több mint 50 százalék a bérnövekedés, 2010-es szinten közel 160 ezer forint.

Az egyetemet végzett pályakezdők esetében az első tíz évben az életpályamodell bérelőnye a közalkalmazottéhoz képest 2010-es adatokkal számolva 50-70 ezer forint havonta. Az életpályamodell 2010-es adatokkal az első tíz évben az egyetemet végzettek számára 190-230 ezer forint közötti havi bért kínál – a 2009-es egyetemi diplomás nemzetgazdasági (személyi) átlagbére 348,2 ezer forint volt havonta. A 21–30 éves korosztályba tartozó szellemi foglalkozásúak nemzetgazdasági átlagbére ugyancsak 2009-ben 215,4 ezer forint volt havonta. Hol is van itt az a magas presztízst ígérő bérezés?

A főiskolát végzettek esetében valamivel jobb a helyzet. Bár az első tíz évben itt is igen szerény az életpályamodell által nyújtott bérelőny, mindössze 17-27 százaléknyi, 2010-es adatokkal számolva 20-36 ezer forint havonta. Később azonban, különösen a mesterpedagógusi státusba jutottak esetében nyugdíj előtt közel 80 százalékos bérelőnyt, s mintegy 150 ezer forinttal több havi jövedelmet is eredményezhet az új modell.

A főiskolát végzett pedagógusok az első tíz évben 140-160 ezer forintot kapnak havonta (2010-es adatokkal számolva), miközben a főiskolát végzettek nemzetgazdasági átlagkeresete 2009-ben 250 ezer forint volt, s a 21–30 éves korosztályban a szellemi foglalkozásúak nemzetgazdasági átlagos

alapbére még nők esetében is meghaladta a 155 ezer forintot havonta 2009-ben.

Azt is érdemes megvizsgálni mennyivel igényel több pénzt az új besorolási rendszer. A pedagógusok korstruktúráját figyelembe véve elvégeztünk egy próbaszámítást. (Persze több feltételezéssel élve a nem tisztázott besorolási kérdések esetében: az általános iskolai, főiskolát végzett tanárokat az egyetemi végzettséggel együtt kezelve, s a szakmai tanárokat is ezekkel azonos módon számításba véve. Ahol több besorolási lehetőség volt ott feltételeztük a fele-fele megoszlást, kivéve a tudóstanárt, ahová nem soroltunk senkit.)

A számítás eredménye azt mutatja, hogy ha a mai korstruktúrájú pedagógusállományt átsorolnánk az életpályamodellbe, az mintegy 50-55 százalékos bértömeg-növekedést igényelne a közalkalmazotti bértömeghez képest.

Mint ugyanebben a lapban egy korábbi írásunkban elemeztük, a hazai pedagógusok bérhelyzetének, mind a nemzetközi összehasonlításban tekintett, mind a hazai nemzetgazdasági átlagkeresetekhez viszonyított helyzetének a politika által deklarált emeléséhez mintegy 40-50 százalékos bérnövekedésre lenne szükség. Az életpályamodellhez kapcsolódó új bérezés ezt a bérnövekedést a teljes átállást követően (tehát ki tudja hány év után) biztosítja.

Egyéni szinten vizsgálva a 40-50 százalékkal nagyobb bért – a mai közalkalmazotti bérekhez képest – nagyjából tíz év után kezdi ígérni azoknak, akik legalább pedagógus II. kategóriába kerültek. Ugyanakkor a pályakezdők bérezése jelentősen elmarad a diplomások nemzetgazdasági béreitől.

Befejezésül

Az oktatási rendszerek nagyon lassan változtatható struktúrák. Az, hogy bevezetnek egy új, deklarációkkal teli törvényt, édeskesveset fog módosítani a valódi folyamatokon. Viszont a türelmetlenség és a fentről erőltetett regulák jelentősen tudják a rendszerben lévő közérzetét rontani.

Az oktatási rendszer minőségét meghatározó tényező a pedagógus, ezért az életpályamodell sok tekintetben a legfontosabb eleme a tervezett közoktatási reformnak. A modell által – több év alatt – tervezett többletbér lényegében ugyanakkora, 50 százalékos, mint a 2002. évi, egyszeri közalkalmazotti béremelés. Annak az volt a hibája, hogy nem társult hozzá semmilyen követelmény. Ehhez viszont mintha túl sok minden társulna, mintha túlzottan bonyolult, túlzottan szabályozott lenne.

És vajon elegendő lesz ez a sok év alatti 50 százalékos béremelés, a bonyolult előléptetési rendszer a pedagóguspálya presztízst és a pedagógusok motivációját növelni? Mert ez a kulcskérdés.

A KÖZOKTATÁSI TÖRVÉNY „GUMICSONTJAIRÓL”

Üdvözlendő, hogy ismét a pedagógus döntheti el, mivel ad nagyobb esélyt tanítványának

Az új közoktatási törvény koncepciója nem kevés vitalehetőséget kínál mindenki számára. Lapunk hasábjain is sokan kifejtették róla a véleményüket. Ebben a számunkban az oktatás mindennapjaiban harminc éve részt vevő pedagógus, *Lernyei Ákos*, a *pesterzsébeti Stromfeld Aurél Általános Iskola igazgatója* fejti ki nézeteit a buktatásról és az értékelésről.

December elején napvilágot látott az új közoktatási törvény tervezetéről szóló vitaanyag. Mivel sem szakértő, sem pedig oktatáskutató nem vagyok, közel harmincéves gyakorlati tapasztalatom alapján nem kívánom a teljes koncepciót értékelni, csupán annak néhány eleméről szeretném megosztani gondolataimat. Olyan pontokról, melyek az oktatás-nevelés minden közvetlen és közvetett résztvevőjét érintik; ezért ezekről mindenkinek – teljes joggal – van véleménye. Az eddigi változások során is e témák jelentették a média oktatással kapcsolatos érdeklődésének döntő részét, mondhatni amolyan gumicsontként forgatták, csócsálták éveken át. Igen, az értékelésről és a buktatásról beszéltek a legtöbbit.

Nos, az új törvény várhatóan megerősíti a 2010-es változtatást, így a 2. évfolyamtól visszatér az osztályozás más lehetőség meghagyása mellett. Ugyancsak a 2. évfolyamtól az elégtelen eredményt elért tanulók kötelesek javítóvizsgát tenni vagy évet ismételni. (Javítóvizsga letételére automatikusan 1-2 tantárgyból, a nevelőtestület engedélyével maximum három tantárgyból van lehetőség.)

Az évisméltés mindenkinek kudarc

Az évisméltésről (tudatosan kerülöm a „buktatás” szót) erősen megoszlanak a vélemények.

Úgy gondolom, hogy minden ismétlésre utalt tanuló esete kudarc. Kudarc a gyerekeknek, a szülőknek; de kudarc nekünk, pedagógusoknak is. Kudarc, mert valami nem sikerült. Nem sikerült az iskolaérettségi vizsgálat során – ha volt ilyen – feltérképezni a gyerek képességeit, fejlesztendő területeit; vagy ha igen, akkor nem sikerült megfelelően fejleszteniük. Lehet, hogy nem találtuk meg a kulcsot, amivel megnyithatnánk személyiségét, amivel sikeresebben motiválhattuk volna. Elképzelhető, hogy a szülőknél nem tudunk kiépíteni bizalmat az együttműködésre. Lehet, hogy kudarcot vallottunk, bár

nem rajtunk múlt. Ha így történt, azt fel kell ismernünk, az okokat számba kell vennünk, tervet kell készítenünk a korrekcióra, a hiányokat pótolnunk kell változtatott módszerek alkalmazásával.

Pótolnunk, korrigálnunk kell, de semmiképpen sem a következő évfolyamon! Lehet, hogy a követelményeket nem teljesítő, az alapvető képességeket, készségeket el nem sajátító gyermekek további évfolyamba engedése fátylat terít a hiányosságokra, de mit is csinál „ki elfedi a bajt!”?

Gyorsabban fejlődhet a többiekénél, aki eleve lemaradt?

Sokszor olvasni kívánalomként, hogy egy-egy gyerek majd a második vagy a negyedik évfolyam végére érje utol társait. Ha valakinek ingerszegény környezete, családja szocializációs hátrányai miatt nem alakultak ki megfelelő szinten bizonyos részképességei, akkor elképzelhető, hogy – integrált fejlesztés hatására – ez bekövetkezik. De remélhető-e ez a többi esetben? Ha egy iskolás bizonyos képességei vagy készségei hiányában ezen képességekkel rendelkező társaival a következő évfolyamba lép; akkor ahhoz, hogy utolérje a többiekét, gyorsabban kell fejlődnie osztálytársainál. Komolyan van erre esélye annak a gyereknek, aki eddig lassabban fejlődött, lemaradt? Előfordulhat, de igen ritkán!

Éppen ezért üdvözlendő, hogy ismét a pedagógus döntheti el, hogy egy-egy nehezebben haladó tanítványának mivel ad nagyobb esélyt? Ha további évfolyamra engedi, vagy ha meg kell ismételnie a tanévet?

Az elmúlt két évtizedben igazgatóhelyettesként figyelemmel kísértem azon gyerekek sorsát – szerencsére kevesen voltak –, akik az alsó tagozaton évet ismételték. Markánsan megmutatkozott a különbség: míg azok között, akik az első évfolyamot ismételték, akadtak olyanok – nem is fehér hollóként –, akik az általános iskolát jó rendű bizonyítvánnyal fejezték be; azok a gyerekek, akiket felsőbb évfolyamba utasítottak ismétlésre, további tanulmányaik során sokkal több nehézséggel küszködtek.

A döntést a szakembernek kell meghoznia

Az előzőek miatt tartanám jónak, ha az első évfolyamon is a tanítók, illetve a nevelőtestület dönthetne az évisméltés kérdésében. Természetesen az okokat és a

várható – remélhetőleg pozitív – következményeket meg lehet és meg is kell beszélni a szülőkkel, de a döntést a szakembernek kell meghoznia.

Többen találkoztunk már olyan esettel, amikor az édesanya, belátva és elfogadva a tanító érveit, nem mert beleegyezni az évisméltésbe, félve az apuka haragjától.

Ha, változtatva az eddigi gyakorlaton, az első évfolyamot elvégző, de annak megisméltése előtt álló kisiskolásnak nem kellene kiállítanunk bizonyítványt; még attól sem kellene tartani, hogy az okmány első lapjának dátuma alapján látszódik, hogy ő kétszer járt első osztályba.

Fentiek értelmében úgy látom, hogy az évisméltésre utasítás nem lehet egy bevett és gyakran alkalmazott mozzanat, de ha már kimerítettük lehetőségeink tárházát, a hiányok megfelelő időben történő pótlásával, a kompetenciák erősítésével még mindig több esélyt ad a sikeres folytatásra, mint ha a képességek, készségek megerősítése nélkül továbbengedve további kudarcoknak tesszük ki a gyermeket.

Osztályozás kontra szöveges értékelés

Talán kevésbé övezte közérdeklődés az osztályozás, illetve szöveges értékelés kérdését. Pedig az értékelés szerves része a pedagógiai tevékenységnek, és minden tanulót érint. Lehetséges, hogy a kisebb figyelem oka az, hogy a két értékelési forma jól megfér egymás mellett, osztályozás esetén a magára csak egy kicsit is adó pedagógus szövegesen is értékelt és értékelni is fog; akár szóban, akár pedig írásban.

Az igényesen megalkotott szöveges értékelés kétségkívül sokkal árnyaltabb képet ad egy tanuló haladásáról, teljesítményéről a gyerekekre figyelő szülők számára, mint az érdemjegyekkel való értékelés.

Ugyanakkor az időhiányra hivatkozó szülők részére gyorsabban átvehető információ ad az osztályozás, gyermeke teljesítményét viszonyítani tudja az általa elvárthoz. Egy-egy rosszabb érdemjegy határozottabb figyelmeztetés lehet, mint a szöveges értékelésben megfogalmazott „ezt még gyakorolnod kell”-szerű kitételek, hiszen sokan hajlamosak átsiklani a kisebb-nagyobb problémákon.

Természetesen, ha a szülők együttműködnek az iskolával, figyelemmel szeretnék kísérni gyermekük iskolai tevékenységét, óhatatlanul szükségük van a gyakori szöveges értékelésre is, mint ahogy az iskola is csak ennek biztosításával tekintheti partnerként a szülőket.

Lernyei Ákos

KÜZDELEM VÁR A MAGYAR SZAKSZERVEZETEKRE

Senkit nem érdekelnek gyenge szervezetek szakmai javaslatai

Szakszervezetek. Valamikor, az emberemlékezet előtti időkben, egyszerű, primitív szervezetek voltak. Csak a nagyon szűk értelemben vett érdekvédelemmel foglalkoztak: ne lehessen csak úgy kirúgni a szakszervezeti tagokat, a munkavállalókat, és mindenki kapja meg a tisztességesnek tartott bért a munkájáért. Biztonság és védelem a munkáltató önkényétől, valamint tisztességes megélhetés. Tóth András szociológus cikkében arra a kérdésre keresi a választ, mi ma a magyarországi szakszervezetek sikerhez vezető útja.

Az első szakszervezetek ellenséges környezetben szerveződtek: nem szerették őket a munkáltatók, mert követelményeket támasztottak. Nem szerette őket az állam, mert szembe fordultak a dolgok akkor természetesnek tartott rendjével, azzal, hogy a nép sorsa a munka és a tűrés. Akkoriban, a szakszervezeteknek egyetlen erőforrásuk volt: tagjaik támogatása. Tagdíjból éltek, addig ért a takarójuk, amennyi tagjuk volt, és azt tudták elérni, ami mellett kiálltak a tagok. Ha nem ment szép szóval, minden követelésért meg kellett küzdeni, hol tiltakozással, hol sztrájkjal, hol verekedéssel. Idilli idők. Így utólag. Mert inkább küzdeni kellett, mint szép szóval érvelni, s ennek ára is volt: elkeseredett és megveszekedett radikálisok, tönkretett emberi életek és rendőrsortűzek.

A kompromisszumkeresés volt a jelszó

1945-re tanulta meg Európa (boldogabbik fele), hogy érdemesebb kompromisszumot keresni, kibékíteni a kibékíthetetlennek látszó ellentéteket. Megtanulta, hogy többet ér az érdekek beszámítása, mint az érdekek kíméletlen és senkire nem figyelő követelése. Ehhez több évtized keserű tapasztalata kellett, lázadások és forradalmak, világmegváltó bal- és jobboldali forradalmi dühök lángolása és egy világégés.

1945 az újrakezdés éve volt Európában. Szakszervezetek, munkáltatók és kormányok együtt keresték azt, hogyan lehet megszilárdítani a demokratikus rendet, végre békét teremteni a munka világában, kialakítani egy olyan, az érdekeket tiszteletben tartó, kompromisszumos világot, amelyben a felek a megegyezés, a békés megoldás, az érdekek kölcsönös beszámítása légkörben

tárgyalnak, s csak kivételes, nagyon kivételes esetekben fordulnak a munkaharc eszközéhez, a sztrájkhoz. Ebből az új kompromisszumos közmegegyezésből született meg a szociális Európa modellje.

Már a rendszerváltás előtt is régóta érett a magyar társadalomban a piacosság és a demokratizálódás iránti igény, a nyitás a „Nyugat” felé, az orosz medve karmai közül való kiszabadulás reménye, a nemzeti függetlenség helyreállításának vágya, hogy Magyarország visszatérhessen Európába, ahova tartozónak érezte magát az ország. A rendszerváltás álma az volt, hogy Magyarország csatlakozzon a jóléti Európához, a szociális Európához, és sikeresen meghonosuljon a nyugat-európai modell, a szociális piacgazdaság, a jóléti állam. Helyreálljanak az emberi jogok és az emberi méltóság a diktatúrák jogtiprásai után. S vágytunk egy új identitásra: az európai stílusra, a kompromisszumkereső, a másik felet tiszteletben tartó, nem ellenségként, hanem ellenzékként kezelő attitűdre, amely oly ismeretlen volt korábban e vérázta, éles társadalmi és etnikai konfliktusokkal szagtagott régióban. Jobb- és baloldali kormányok egyaránt azon dolgoztak, hogy Magyarországot befogadják a gazdag nyugat-európai államok klubjába, az Európai Unióba.

Kiépült az országos és szakmai érdekegyeztetés

A rendszerváltás éveiben úgy tűnt, az elég, ha néhány okos ember összehajol, s kigondol egy olyan szociális párbeszéd-intézményrendszert, amely hasonlít arra, aminek szükségességére a nyugat-európai társadalmak évtizedes küzdelmek után jöttek rá. Az országos érdekegyeztetés és szakmai érdekegyeztetés kiépült, a szakszervezetek megújultak, s élt a hit, a remény, hogy a kormányzati fórumokon és politikai pártokkal való sugdolózás, a józan értelemre, a szakmai érvekre való hivatkozás, a kis és nagy kompromisszumok felvállalása elég lesz arra, hogy megvalósuljon a társadalmi optimum. Elég lesz arra, hogy helyreálljon a sikeres oktatási rendszer feltétele, a közoktatás és a tanárok, a pedagógusok becsülete, s amelynek biztosítása elsődleges feladata a szakszervezeteknek.

Két évtizeddel a rendszerváltás után mindenki csalódottan érezheti magát. A négy éve reménytelenül elhúzó

gazdasági, politikai és erkölcsi válságban mindenki új utat keres. A szakszervezetek sem tehetnek mást. Az élet kényszeríti őket erre.

A tanárok fizetése, megbecsülése, amely a 2002-es 50 százalékos egyszeri béremelés után mintha javulni kezdett volna, újra mélyre süllyedt. Hány pedagógus van, aki ugyanazt érzi megint, mint a rendszerváltáskor, hogy szinte éhbérért dolgozik, s nem képes a méltó értelmiségi lét megteremtésére a fizetéséből, sőt a kényszerből vállalt külön-órából sem.

A párbeszéd illúziója tünedezőben van

De a szakszervezeteknek sem sikerült egy erős, nagy taglétszámú, tagságát mozgósítani képes szakszervezeti mozgalmat létrehozni. Ellenkezőleg, az 1989 óta eltelt húsz évben folyamatosan gyengültek a szakszervezetek, s képtelenek bizonyultak egy hatékony mozgalom kialakítására. A szakszervezetek taglétszámcsökkenése egyre nyilvánvalóbban megkérdőjelezi a szakszervezetek intézményesen biztosított szerepét a szociális párbeszéd rendszerében, sőt magát a szociális párbeszéd rendszerét is. A párbeszéd illúziója is tünedezőben van. Senkit nem érdekelnek gyenge szervezetek – esetleg mégoly kitűnő – szakmai javaslatai, miközben a hatalom azzal jutalmazza a vele szövetséges szakszervezeteket, amivel bünteti az általa ellenségesnek tekintetteket.

A kör bezárult. Az érdekegyeztetésre és érdekbiztosításra alapozott szociális párbeszéd intézménye szétesőben. A szakszervezetek szakmai alapú érvekre alapozott tárgyalási stratégiája nem működik. A tagok s a pedagógusok mérhetetlenül elkeseredettek. Lehet a másakra mutogatni, hibáztatni az előző kormányt, a mostanit, a szakszervezetek vezetőit, a tagokat, a munkavállalók passzivitását... csak éppen nem megy vele senki semmire.

A szakszervezetekre küzdelmes építkezés vár

Úgy látszik, mégsem lehet megúszni a küzdelmes építkezést, nem lehet átugrani lépcsőfokokat. A szakszervezeteknek vissza kell menni az alapokhoz: hatékony egyéni érdekvédelem a munkáltatói önkénnyel szemben, munkahelyek védelme és tisztességes bérek követelése. *(Folytatás a 8. oldalon)*

Küzelem vár a magyar szakszervezetekre

(Folytatás a 7. oldalról)

S csak akkor fognak tudni sikert elérni, ha ehhez erőt tudnak felmutatni: tagságot, a szakszervezetek hívó szavára megmozduló, tiltakozó munkavállalókat.

Véget ért egy korszak. 2002-ben még lehetett abban hinni, hogy egy egyszeri, nagy béremelés megoldja, vagy legalábbis enyhíti a problémákat. Ma már tudjuk: egyszer volt Budán kutyavásár. Miközben nincs politikai párt, amely ne az oktatás fontosságáról beszélne – különösen ellenzékben –, a szűk költségvetési korlátok nem teszik lehetővé a nagy ugrást. Vagy ha igen, akkor ára a munkahelyek számának csökkenésében fog jelentkezni. Pedig a magyar állam egyszerre nagyon szegény és nagyon gazdag. Az erőforrásokért folyó harcban a némának és a szakmai érveknek kevés súlya van.

Béremelési programot kell kialakítani

Fontos az állásbiztonság, a biztos, kiszámítható jövő is. Többéves, kiszámítható, a gazdaság tényleges lehetőségeivel is számot vető béremelési programot kell kialakítani a szakszervezeteknek, s ennek érdekében felrészni, mozgósítani a pedagógustársadalmat. 1945 után gyakori volt, hogy a háborús válságból kilábaló országokban a szakszervezetek egy olyan béremelési stratégiát követtek, amely alapja: éves inflációkövetés plusz 1-3 százalékos reálbéremelés, s ennek kiharcolása érdekében mozgósítottak. A szakszervezetek akkor még tudták, hogy a tagság, a tagdíjbevételek növelése a munkavállalók fellépése nélkül nem megy. S a munkaharc meghozza a közös sikert.

Tagszervezés, erőkoncentráció

Magyarországon a szakszervezetek túlságosan hozzászórtak a bürokratikus egyeztetéshez, a szakmai érvekkel való tárgyalásokhoz, amit a tagság vagy ért, vagy követ, vagy nem. Most olyan korszak felé haladunk, amikor csak az számít, ami mögött erő van. Az amerikai szakszervezetek, amelyek ellenséges környezetben működnek, s nem élvezik az állam és a tagság támogatását, éves költségvetésük felét tagszervezésre és érdekvédelmi küzdelmek szervezésére fordítják.

A magyar szakszervezetek előtt sincs más út. Minden energiával azon kell dolgozni, hogy reális, a munkabérek és a foglalkozás biztonságát javító követelések érdekében képesek legyenek a tagokat és a munkavállalókat mozgósítani. Ennek feltétele a szakszervezeti erőforrások koncentrációja, a szétaprózott szakszervezetek egyesítése és a tagszervezés. Hic Rhodus, hic salta.

Tóth András,
az MTA PTI főmunkatársa

A bölcsődei dolgozókra továbbra is keresetvesztés vár 2011-ben

A Bölcsődei Dolgozók Országos Szakszervezete decemberben közleményben hívta fel a figyelmet a bölcsődékben dolgozók nehéz helyzetére. Az alábbiakban ezt olvashatják.

„Mint az ismeretes, a 2011. évi adó- és járulékváltozások miatt változatlan bruttó jövedelem esetén az adókedvezmény szempontjából figyelembe vehető gyermekkel még vagy már nem rendelkezők nettó jövedelme csökken, az alacsony keresetű (bruttó 300 ezer Ft alatti) gyermekek pedig elenyésző mértékben tudják igénybe venni a családi adókedvezményt.

Az immár négy éve befagyasztott közalkalmazotti bértábla, a minimálbér és a szakmunkás-bérminimum emelkedése miatt 2011-ben közel negyven fizetési kategória csúszik össze, ami azt eredményezi, hogy a bölcsődékben dolgozók több mint felének a jövedelme egyenlő lesz a minimálbérral (78 ezer Ft) és a szakmunkás-bérminimummal (94 ezer Ft).

2011-ben tíz év munkaviszony után egy felsőfokú szakképesítéssel (érettségi után 2-3 éves képzés) rendelkező bölcsődei kisgyermeknevelő illetménye megegyezik a szakmunkás-bérminimum összegével (94 ezer Ft). Továbbá nincs különbség a pályakezdő és a 28 éve dolgozó alkalmazott, valamint a szakmunkás végzettségű dolgozó és a felsőfokú szakképesítéssel rendelkező dolgozók bére között.

(A bölcsődékben 20-25 éves munkaviszonnyal rendelkező dolgozók illetményének országos átlaga bruttó 107 000 Ft, ez nettó 79 000 Ft.)

A tegnapi (december 21. a szerk.) Országos Közalkalmazotti Érdekegyeztető Tanácsülésen a szakszervezeti kezdeményezés ellenére sem esett szó a bértábla 2011. évi módosításáról, illetve az OÉT-bérmegállapodásban is ajánlott, 4-6 százalékos béremelésről, kizárólag a közszférában dolgozók 2011. évi adó- és járulékváltozások miatti bércsökkenés-kompensációjáról. Az előterjesztés a dolgozók nettó havi jövedelmi pozícióját a 2010. évi nettó szintre kompenzálná, de a kompenzáció nem tartalmazza a 2010. évben két részletben megkapott, bruttó 98 ezer forintos kifizetés kompenzációját, továbbá ebben az évben sem számol az infláció miatti további reálkereset-csökkenéssel.

Így 2011-ben a bérek a 2002. évi szint alá esnek vissza!

Itt az idő! Szervezetünk tagjai felajánlanak egy cserét az állást halmozó, nagy keresetű döntéshozóknak, hogy megtapasztalhassák, hogyan lehet a túlszűfolt intézményekben naponta több mint 400 kg-ot emelve, hajolva, guggolva, fél életet a szőnyegen töltve, jókedvűen, odaadón, felelősségteljesen kisgyermeküket nevelni. Mindezért cserébe pófátlanul alacsony bérezésben részesülni; ebből számlákat fizetni; fiatalként az életben »elindulni«, gyermeket vállalni, vagy idősebbként támogatni a már kirepült, de életet kezdeni egyedül nem tudó gyermekeiket.

Szűcs Viktória elnök

A szakszervezetek elhallgattatása van soron?

Az elégséges szolgáltatásokat védene a Fidesz által a sztrájk törvényhez beadott módosító indítvány, ennek értelmében csak akkor lehetne megkezdeni a munkabeszüntetést, ha a tömegközlekedés és közműszolgáltatás esetén megegyeznek a minimális szolgáltatásokról. A szakszervezetek tiltakoznak a módosítás ellen, mivel úgy érzik, alárendelt helyzetbe kerülnek. Ezzel szerintük „rámondással” bírói útra lehet terelni az ügyeket.

Itt egy nagyon rossz helyzet alakult ki, amelyben egyik fél sem vette figyelembe, hogy a köztük lévő konfliktusnak harmadik érdekeltjei is vannak. Ez felőrölte a szolidaritást. Ennek ellenére ez a javaslat nem jó, mert nem a normális tárgyalási kultúra felé mutat. A törvény azt mondja ki, hogy ha nem állapodtok meg, akkor nem jogszerű a sztrájk. A bíróság viszont olyan szakmai kérdésekben, mint hogyan működik egy menetrend, nem tud szakszerűen dönteni – mondta Pataki Péter, a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetségének elnöke december 20-án a Klubrádió Reggeli Gyors című műsorában.

Az elnök szerint a most beterjesztett szöveg érdekessége, hogy eszerint törvény is meghatározhatja az elégséges szolgáltatást. Nem tudjuk azonban, hogy ezen mit ért a kormány – vélte. A módosítás ismét önálló képviselői indítványként kerülne a parlament elé. Az ügy bája, hogy a módosító indítvány egyik benyújtója a munkástagozat képviselője, Kontur Pál, aki 2008-ban, amikor felvetődött a sztrájk törvény szabályozása, még a munkavállalói jogokat védte hevesen – tette hozzá Pataki Péter.

Vannak kormányzati részről olyan körök, amelyek azt gondolják, hogy a kritikával élő szakszervezeteket ugyanúgy megtorlással lehet fenyegetni, mint a Költségvetési Tanácsot és az Alkotmánybíróságot – fűzte hozzá az elnök.

Forrás: Klubrádió

KOHERENS FELSŐOKTATÁSI MODELLT KÖVETEL A HERA

Úgy vélik, a nevelésre vonatkozó tudás az új elvek alapján súlyosan alulértékelődik

A Nevelés- és Oktatáskutatók Szövetsége, a HERA szervezési fázisban lévő, ezen írás megjelenésének időpontjában bírósági bejegyzés alatt álló civil szervezet. Célja egyrészt a hazai nevelés- és oktatáskutatás résztvevőinek és az az iránt érdeklődőknek hálózatba szervezése, másrészt a hazai oktatás- és neveléskutatás nemzetközi kapcsolatrendszerének bővítése. A HERA alapítói és leendő választott vezetősége a Magyar Tudományos Akadémia Pedagógiai Bizottságának tagjai, a szervezet létrehozását támogatók a hazai nevelés- és oktatáskutatásban részt vevők. A szervezet első nyilvános tevékenysége a felsőoktatási törvénytervezet nyilvánosságra hozott vitaanyagának véleményezése volt. Az alábbiakban azok a megállapítások olvashatók, amelyek az átalakítások alapelveire és a tanárképzésre vonatkoznak.

Alapelvek

A felsőoktatási törvénytervezet kísérletet tesz felsőoktatást érintő kérdések általános szintű megfogalmazására, ennek ellenére nem bontakozik ki a szövegből koherens magyar felsőoktatási modell. A koherens magyar felsőoktatás-filozófia és -modell kialakítása (a vonatkozó koncepció megvitatása után) kívánatos. Üdvözlendőnek tartjuk, hogy a felsőoktatásnak és a közoktatásnak az új koncepcióban partneri a viszonya. Sajnálatos, hogy a közoktatási törvénytervezet és a pedagógus-életpályamodell nyilvánosságra hozott anyagai a felsőoktatási törvény vitaanyagához képest késve jelentek meg. A felsőoktatási törvénytervezet értékei ezek nélkül korlátozottan értelmezhetők.

Felhívjuk arra a figyelmet, hogy a hazai felsőoktatás konzekvensen nem választható el a gazdaság és társadalom valós folyamataitól, így a Bologna-folyamat eddig megvalósult eredményeihez való viszonyulást átgondolandónak tartjuk. Annak implementációját és a megvalósítás eredményeit rendszerszintű értékelés tárgyává javasoljuk tenni.

Véleményünk szerint nem hangsúlyozza kellő súllyal a vitaanyag azt a körülményt, hogy a hazai felsőoktatás az Európai Felsőoktatási Térség (EFT) része. Az európai és a nemzetközi kapcsolódások eredményeként valósulhat meg a nyitottság más térségek felsőoktatási rendszerei felé.

Továbbgondolásra javasoljuk azt a tényt, hogy napjainkban a hallgatók fele nem szokványos, azaz 18–23 éves, napnali tagozatos hallgató. A felsőoktatásnak a lehetőségek erejéig alkalmazkodnia célszerű az új igényekhez. Nem hanyagolható el a felsőoktatás felelőssége a társadalmi kohézió erősítése tekintetében. A hallgatók körének szűkítése a pedagógusképzésben is okozhat nehézséget.

Megfontolásra javasoljuk, hogy szülessenek átmeneti rendelkezések a fel-

vételi rendszer megváltozása miatt ideiglenesen hátrányba kerülők érdekében. Meglátásunk szerint a jelenleg a középfokú oktatásban tanulók hátrányba kerülnek az emelt szintű érettségi vizsgakötelezettség miatt a leendő középiskolásokkal szemben, akik a vizsgakötelezettség tudatában kezdenek meg tanulmányaikat. Felvetjük a nyelvi lektorátusok létrehozásának lehetőségét a középfokú nyelvoktatás eredményességének fokozása érdekében.

Pedagógusképzés

A pedagógusképzés átalakításához alapvető kérdésnek tartjuk, hogy egyértelmű legyen: mely iskolamodell mellett kötelezik el magukat a döntéshozók. Ennek tisztázása nélkül lehetetlen a hatékony tanárképzés. A pedagógushivatás elis-

elhivatottak a tanítás iránt, de nem 18-20 évesen, hanem későbbi életszakaszukban döntenek a tanári hivatás mellett. Számukra a hosszú képzési idő elriasztó hatású, és a rendszer így további elhivatott pedagógusok belépését akadályozza meg.

Bizonyos esetekben (pl. a természettudományi területeken) a rendszer rugalmasabbá tétele enyhítheti a tanárihiányt. Így a komoly tudással rendelkező, esetenként a korábban a versenyszférában foglalkoztatott szakemberek is bevonhatók a természettudományi tárgyak oktatásába.

Tanítómesterség

Meggyőződésünk, hogy a gyermekek fejlesztésében, nevelésében a tanítóknak kiemelt szerepe van. A tervezet szerint a tanítóképzés zsákutca, ami után még hat évig tanulhat osztatlan tanári képzésben az egyetemi végzettségre, esetleg tudományos munkára vágyó, elhivatott tanító. A tanítómesterség (a főiskolai képzés) értékvesztése nyilvánul meg ma is abban, hogy a tanítóképzésben kapott neveléstudományi, pszichológiai és iskolavezetési ismereteket az egyetem többnyire semmibe veszi, ezt a főiskolai képzések elszigetelése tovább fogja erősíteni. Jóllehet megfogalmazható, hogy a fenti okok miatt elhal a nemzetiségi és cigány tanítói képzés szinte mindenütt, mert a képzés zsákutca.

További várható fejlemény, hogy a szaktanárok (nyelvtanárok) e területen kiszorítják a tanítókat, miközben például a némettanárok egy része kifejezetten rossz (kicsik számára használhatatlan) módszertannal tanítja a kicsiknek a nyelvet a nemzetiségi iskolákban, és nem is ért a népismerethez. A nevelésre vonatkozó tudás az új elvek alapján súlyosan alulértékelődik.

További várható fejlemény, hogy a szaktanárok (nyelvtanárok) e területen kiszorítják a tanítókat, miközben például a némettanárok egy része kifejezetten rossz (kicsik számára használhatatlan) módszertannal tanítja a kicsiknek a nyelvet a nemzetiségi iskolákban, és nem is ért a népismerethez. A nevelésre vonatkozó tudás az új elvek alapján súlyosan alulértékelődik.

A HERA szervezőinek nevében:

Gál Attila

Komoly tudással rendelkező, esetenként a korábban a versenyszférában foglalkoztatott szakemberek is bevonhatók a természettudományi tárgyak oktatásába

merése szempontjából üdvözlendő a tanárképzés jelenlegi formájának módosítása. Megfontolandó ezzel együtt, hogy a két emelt szintű érettségire épülő, a kétszakosságot előtérbe helyező, 5+1 képzési évet felölelő, két gyakornoki évet is beiktató modell nem lesz-e minden jobbító szándék ellenére sok pályát választó középiskolás diák számára elriasztó erejű a korábbiakhoz képest nehezebb bejutás és a jóval hosszabb (és tartalmában is erősebb) képzési idő miatt. Az egyén nehézségein túl a rendszer költségigényes, és jelentős társadalmi terhet is jelent.

A döntéshozók figyelmét szeretnénk felhívni a rendszer rugalmatlanságára. A jelenlegi elképzelés szerint tanítani csak pedagógusvégzettséggel lehet. Ez rendkívül megnehezíti azok helyzetét, akik

VÉLEMÉNY AZ ÚJ FELSŐOKTATÁSI TÖRVÉNY KONCEPCIÓJÁRÓL

A magyar felsőoktatás minőségi fejlesztése elsődlegesen egy konszolidált fejlődés feltételeinek biztosításával érhető el, és nem formális elvárásokkal vagy a főiskolai szektor leépüléséhez vezető, korlátozó jellegű szabályozással – írja a felsőoktatási törvény koncepciója elemzésének összegezésében *Sima Dezső* egyetemi tanár. Azt, hogy hogyan jutott erre a következtetésre, az alábbi cikkből megismerhetik. Sajnos, helyhiány miatt a cikk egy részét csak a következő számunkban tudjuk bemutatni. Mint ismeretes, a felsőoktatási törvény koncepciójához az oktatási államtitkárság e-mailjére 333 pontosító, értelmező, kiegészítő javaslat érkezett a december 31-ével lezárult nemzeti konzultáció során. A felsőoktatási törvény koncepcióját várhatóan január végén tárgyalja a kormány.

Kiemelt szempontok, tükröződésük a tervezetben és a kapcsolódó módosítási javaslatok

I. A karokra vonatkozó egzisztenciális kritériumok

Kardinális fontosságokra való tekintettel az alábbiakban sorra vesszük az egyetemi karokra a tervezetben megadott kritériumokat, kísérletet teszünk e kritériumok megalapozottnak tekinthető meghatározására (a főiskolai karokra vonatkozó kritériumok értékelése értelemszerűen következik a leírtakból), és javaslatot teszünk a szükségesnek ítélt módosításokra.

I/1. Az oktatók minimális minősítettségi aránya (Ennek értéke a tervezetben 66%)

Egy minimális minősítettségi arány elvárása a minőség biztosítása érdekében kétségtelenül indokolt, viszont az elvárt mérték meghatározása kellő körültekintést igényel. E tekintetben főbb szempontok az oktatás minőségének értelmezése, az optimális oktatói korfa kialakítása, a konszolidált törvényi szabályozások igénye és a hazai realitások figyelembevétele.

Előjáróban kiemelendő, hogy az oktatói kar minősítettségi aránya mint az oktatási rendszer egyik bemeneti paramétere kiemelten fontos, de mégsem perdöntő előfeltétele az oktatás és a kutatás minőségének. A kiadott diploma minőségében ezen túlmenően lényeges szerepe van a felvett hallgatók és az oktatási rendszer minőségének (azaz a tantervnek, a rendelkezésre álló eszközháttérnek, az oktatók komplexen értelmezett elméleti és gyakorlati felkészültségének, elkötelezettségének, a kar ipari kapcsolatainak, K+F tevékenységének stb.).

A tervezetben szereplő 66%-os minősítettségi elvárás legalább három okból is elkerülendő:

a) Az oktatói követelményrendszer alapján a minősített oktatók nagy többsége docensi vagy tanári besorolású, így a minimális minősítettségi elvárás közelítőleg megszabja a vezető oktatók arányát is. Kétharmados vezető oktatói arány mellett mindössze egyharmad arányban lehetnének a karokon fiatal, nem vezető oktatók, ami igen sok képzési területen, így többek között a műszaki, informatikai képzési területeken kifejezetten előnytelen oktatói korfát eredményezne. Ezekben a területeken az ismeretek elévülésének, megújulásának rátája igen gyors, így nagyszámú olyan fiatal oktatóra van szükség, akik vállalják új technikák, technológiák, eszközök, rendszerek igen jelentős időráfordítást igénylő megismerését, és ezzel összefüggésben új oktatási anyagok kidolgozását, illetve új fakultatív tárgyak oktatását.

b) A jelenleg hatályos felsőoktatási törvény egyetemeken esetén az oktatói kar minimális minősítettségi arányát 33%-ban szabja meg azzal, hogy ennek a paraméternek az egyetem egészére, és nem az egyes karokra nézve kell teljesülnie. Ezzel összefüggésben feltétlenül elkerülendő a törvényben megadott egyetemi kari kritériumok csapongó, pl. 50 vagy 100%-os módosítása, mivel felsőoktatásunknak a bolognai rendszerre való átállását, illetve annak szükséges korrekcióját követően leginkább konszolidált feltételek közötti nyugodt fejlődésre van szükség.

c) A tervezet szerinti 66%-os minősítettségi elvárás irreálisan magas voltát az a tény is alátámasztja, hogy egy közelmúltban publikált tanulmány adatai szerint (*Polónyi István: A felsőoktatás társadalmi, gazdasági feltételei, 2010*) e minősítettségi arány legkiválóbb egyetemeink legtöbb karán sem teljesülne.

A fentieket végiggondolva felvetődik a kérdés, hogy milyen megfontolások alapján került be a törvénytervezetbe ez az irreálisan magas, 66%-os érték, illetve ha ez bekerülhetett, mennyire átgondoltak, megfontoltak a tervezet további paraméterei, javasolt szabályzási elemei.

Végül is a minimális minősítettségi arány mely értéke lenne célszerű és reális?

A műszaki és informatikai területen az oktatók minimális minősítettségi arányát véleményem szerint egyrészt a jelenleg hatályos szabályozás (33%), a hazai realitások figyelembevételével, valamint az optimális oktatói korfa kialakításának igényével 40-50%-ban lenne célszerű megszabni. A magasabb, 50%-os érték esetén ehhez feltétlenül szükséges lenne többéves (3-5 év) átmeneti idő biztosítása. A 40-50% körüli érték realitását alátámasztják Polónyi István idézett tanulmányának adatai, melyek szerint pl. a műszaki területen

a BME Építészmérnöki Kar minősítettségi aránya	47%,
a BME Villamosmérnöki és Informatikai Karának minősítettsége alig haladja meg az 50%-ot	(52%),
az SZE Mérnöki Tudományi Karának minősítettsége	45%,
az SZTE Mérnöki Karának minősítettségi mutatója	49%,
az ÓE NIK minősítettségi mutatója	52%,

illetve a többi képzési terület esetében (a művészeti jellegű szakterületektől eltekintve) sok kar minősítettségi mutatója nem éri el az 50%-os értéket sem, így pl.:

DE Állam és Jogtudományi Kar	48%,
Miskolci Egyetem Állam és Jogtudományi Kar	42%,
Miskolci Egyetem Gazdaságtudományi Kar	43%,
PTE Állam és Jogtudományi Kar	49%,
PTE Általános Orvostudományi Kar	43%,
SZTE Gazdaságtudományi Kar	48%,
SZTE Mezőgazdasági Kar	26%,
Pannon Egyetem Gazdaságtudományi Kar	45%,
SZE Kautz Gyula Gazdaságtudományi Kar	49%,
SZIE Alkalmazott Bölcsészeti Kar	29%.

Valószínű, hogy a jogi és gazdasági területen kialakult minősítettségi arányokat az a tény határozza meg, hogy e területeken igen jelentős különbség van a gazdaságban, illetve a felsőoktatásban várható jövedelmekben, és így az akadémiai pálya, és ezzel kapcsolatban a minősítettség megszerzése helyett sokan a gazdasági pályát választják.

I/2. Az egy minősített oktatóra jutó hallgatók maximális száma (Ennek értékét a törvénytervezet max. 25 főben szabja meg)

Az egyes karok oktatói létszámát felsőoktatásunk múltbeli és jelenlegi finanszírozási rendszeréből fakadóan elsődlegesen az

oktatói státusok finanszírozhatósága szabja meg, mely alapvetően a felvett hallgatók létszámának függvénye. Ha figyelembe vesszük, hogy a minősített oktatók elvárt aránya egy adott érték (pl. 40 vagy 50%), akkor az egy minősített oktatóra jutó hallgatók aránya is elsődlegesen a felvett hallgatói létszám és a finanszírozási rendszer függvénye, így aligha tekinthető egy kar minőségi paraméterének. A fentiek, valamint az átnevezések figyelembevétele ad magyarázatot arra, hogy valamely egyetem eltérő profilú, különböző hallgatói létszámú szakjait eltérő tantervek alapján gondozó karai között miért vannak igen jelentős eltérések az egy minősített oktatóra jutó nappali hallgatók számát tekintve.

Egy minősítettre jutó nappali hallgató

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem	
Építészmérnöki Kar	31
Építőmérnöki Kar	29
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar	42
Gépészmérnöki Kar	48
Közlekedésmérnöki Kar	34
Természettudományi Kar	6
Vegyészmérnöki és Biomérnöki Kar	27
Villamosmérnöki és Informatikai Kar	44

Egy minősítettre jutó nappali hallgató

Eötvös Loránd Tudományegyetem	
Állam- és Jogtudományi Kar	58
Bölcsészettudományi Kar	19
Informatikai Kar	34
Pedagógiai és Pszichológiai Kar	32
Társadalomtudományi Kar	35
Természettudományi Kar	17

Megállapítható, hogy mindkét, nemzetközileg is elismert színvonalú egyetemünkön az egy minősített oktatóra eső hallgatói létszám jelentősen szór 6 és 58 között. Ennek oka nyilvánvalóan nem a karok ennyire eltérő „minőségében”, hanem a lényegesen eltérő hallgatói létszámokban, tantervi arányokban stb. rejlik. Könnyű belátni, hogy aggályos lenne az egy minősített oktatóra jutó nappali hallgatói létszámot valamely egyetemi kar egzisztenciális kritériumának tekinteni.

A fentiek alapján nyomatékkal javasolható az egy minősített oktatóra jutó nappali hallgatók maximális számának kivétele a karok egzisztenciális kritériumai közül. Ugyanakkor üdvözlendő lenne, hogyha egy még kidolgozandó felsőoktatási stratégia célul tűzné ki az egy oktatóra jutó, illetve ezen keresztül egy minősített oktatóra jutó hallgatók számának csökkentését országos átlagban a tervezetben megadott érték körüli értékre a finanszírozás és a felvett hallgatói létszámok egyensúlyba hozásával.

1/3. Minimális oktatói létszám (Ennek értékét a törvénytervezet 40 főben szabja meg)

A minimális oktatói létszám háromirányú megközelítéssel becsülhető:

o A karon ellátandó oktatás volumenéből kiindulva, azaz az adott karon átlagosan ellátandó heti óraszám és az átlagos heti oktatói óraterhelés alapján.

o A gondozandó szakterület lefedésének igénye és az átlagosan egy oktató által gondozott szakterület „szélessége” alapján.

o A kutatás-fejlesztéshez és tudományos munkához szükséges „kritikus tömeg” alapján.

Könnyen belátható, hogy a harmadik megközelítés nehezen kvantifikálható, míg kis létszámú hallgatóság esetén a gondozandó szakterület lefedésének igénye, illetve nagyobb létszámú

hallgatóság esetén az ellátandó oktatás volumene szabja meg a minimális oktatói létszámot. Így a minimális oktatói létszám kvantitatív becsléséhez az országos elvárások tekintetében célszerű a három lehetséges megközelítés közül a második megközelítést alapul venni. Ehhez egyrészt a kar oktatói által ellátandó szakterület szélességének” a becslése, illetve az egy oktatótól elvárható képzési terület „szélességének” a figyelembevétele szükséges.

A fenti elv gyakorlatilag azt az elvárást jelenti, hogy egy egyetemi kar összességében minimálisan annyi oktatóval rendelkezzen, hogy az oktatók képesek legyenek valamely szak teljes képzési spektrumának (BSc, MSc, PhD képzés) folyamatos fejlesztésére, Gondozására. Mindez egy példán keresztül kvantifikálható. Ha egy 180 kredités BSc, 120 kredités MSc és 48 kreditértékű PhD képzés lefedésének igényéből indulunk ki, valamint feltételezzük, hogy a kar mindhárom szinten a képzés 75%-át fedi le (míg a maradék 25% oktatását más karoktól vagy külső oktatóktól várja), illetve, ha a kar a képzés 20%-át kitevő differenciált szakmai anyagot (modulok, szakirányok, fakultatív tárgyak) kétszeres választási lehetőséggel biztosítja, akkor a fenti példában az ellátandó képzési terület kreditpontokban kifejezett „szélessége” mintegy 330 kreditpont. Amennyiben egy oktatótól – 3-5 éves elvülési időt feltételezve – összesen (két félév anyagát tekintve) 8-10 kreditpontnyi képzési terület folyamatos fejlesztését, gondozását várjuk el, úgy példánkban a minimálisan szükséges oktatói létszám egy egyetemi karra nézve 33-41 főre adódna.

Megjegyezzük, hogy a BSc és MSc képzésben a differenciált szakmai anyag (a fakultációt is beleértve) elvárt multiplicitását a hallgatói létszám szabja meg, azaz több hallgató esetén nagyobb, míg kevesebb hallgató esetén kisebb multiplicitás szükséges.

A fentiek alapján a minimális 40 fős oktatói létszám irányszámként, egyetemi kari egzisztenciális kritériumként elfogadhatónak értékelhető, amennyiben a jelenleg még e tekintetben problémás karok számára elegendő átmeneti idő áll majd rendelkezésre e kritérium teljesítéséhez megfelelő létszám-bővítéssel, vagy bizonyos esetekben akár (ha azt nem mereven értelmezzük) a karok összevonásával.

A 40 fős minimális oktatói létszám több helyen gondot okozna

Amennyiben a tervezet 40 fős minimális létszámát tekintenénk kritériumnak, úgy a rendelkezésre álló adatok alapján ez várhatóan az alábbi karoknál okozna gondot:

BCE Tájépítészeti Kara	34 fő
DE Fogorvostudományi Kara	22 fő
DE Gyógyszerésztudományi Kara	14 fő
DE Közgazdaságtudományi Kara	31 fő
DE Népegészségügyi Kara	25 fő
SZTE Fogorvostudományi Kara	12 fő
SZTE Gazdaságtudományi Kara	33 fő
SZTE Mezőgazdasági Kara	31 fő
ÓE Neumann János Informatikai Kara	37 fő

Ha főiskolai karok tekintetében minimális követelményként csak valamely BSc szakterület lefedését várjuk el (ez természetesen nem zárja ki azt, hogy többszintű képzést folytassanak), úgy a fenti gondolatmenetet követve, és a fent megadott paraméterekkel számolva az ellátandó BSc képzési terület kreditpontokban kifejezett „szélessége” mintegy 250 kreditpontra adódik. Amennyiben oktatónként ismét 8-10 kreditpontnyi képzési terület gondozását várjuk, úgy főiskolai karokon a fenti példa adatait alapul véve minimálisan 25-30 oktató elvárása lenne szükséges.

Sima Dezső egyetemi tanár

(A cikk a februári számunkban folytatódik)

„PRÓBÁLOM FELRÁZNI A SZAKMÁT” Pallás György a PSZ Intézményvezetői Tagozatának új elnöke

A négydiplomás, debreceni Pallás György személyében új elnököt választott a Pedagógusok Szakszervezetének Intézményvezetői Tagozata. Pallás György eddigi munkája során tíz évet töltött a felsőoktatásban, huszonhatot a közoktatásban. Jelenleg a debreceni Bethlen Gábor Közgazdasági Szakközépiskola igazgatója. A Pedagógusok Szakszervezetének harmincöt, a Vezetői Tagozatnak másfél évtizede tagja. Terveiről beszélgettünk.

– A pedagógusok szakszervezete Intézményvezetői Tagozata 2010. november 25-én választotta elnökévé. Mit jelent ez az ön számára?

– A megbízatás – úgy gondolom – szakmai elismerést és bizalmat jelent. Továbbá megnövekedett feladatokat. Már csak azért is, mert sajnos a szakszervezetek létszáma erősen csökken. A mi nevelőtestületünkben is csak ketten tagok, egyikük a PSZ-é, másikuk a PDSZ-é. Ma a munkavállalók a nyomasztó munkanélküliség közepette egyre kockázatosabbnak érzik a szakszervezeti tagságot, sokan pedig a tagdíjat is sokallják. Úgy tűnik, a Vezetői Tagozat létszáma is csökken. Az iskolafenntartók közül sem mindenki tartja a lojalitást jelének, ha az intézményvezető szakszervezeti tag. Pedig az igazgató, óvodavezető is munkavállaló.

– Milyen tervei vannak?
– Próbálom a fásultságból felrázni a szakmát. Az oktatás a rendszerváltás óta folyamatos változásban van, és ez a változás mára különösen felgyorsult. Új törvények lesznek a közoktatásban, a felsőoktatásban, a szakképzésben, a közalkalmazottak körében. Igyekszem követni ezeket, miközben a szakmaiságot kívánom képviselni, a kollégáknak is szeretnék segítséget nyújtani.

– Szakszervezeti vezetői tevékenysége és főállású igazgatói munkája között nem feszül majd összeférhetetlenség?

– Sőt ellenkezőleg. Az intézményvezető egyszerre munkáltató és munkavállaló, aki állandóan malomkövek között örlődik. Nagy felelősséggel jár, de nem éppen jól fizető munka. Vezetői munkámban pedig hasznosítani tudom országos tapasztalataimat, és azokat a fenntartó önkormányzattal, vezetőtársaimmal is megoszthatom.

– Ön a debreceni Bethlen Gábor Közgazdasági Szakközépiskola igazgatója. Mióta is áll az iskola élén?

– Több mint húsz éve, ami Debrecenben rekordnak számít. Megválasztásomban a tapasztalatokon kívül nyilván az is közrejátszott, hogy újabb ötéves kinevezést kaptam. Ez már az ötödik megválasztásom.

– Ennyire tiszteli a város közgyűlése?

– Mondjuk inkább, eltűri, hogy ko-

rábban két ciklusban is városi képviselő, továbbá három ciklusban oktatási bizottsági tag is voltam ma ellenzékieknek számító színekben. Így a közgyűlés a szakmai elismerés mellett talán a nevelőtestület szavazásait tartja tiszteletben. Két évtized alatt öt jelölt is akadt, de a kollégák mindig engem választottak 80-90 százalékos többséggel.

– Akkor az iskola bizonyára mindenki meglepődésére működik...

– A Bethlen Gábor Közgazdasági Szakközépiskola a város egyik legrégebbi, másfél évszázados hagyományrendszerrel működő, népszerű középiskolája. Nemcsak a színvonalas közoktatásnak, szakképzésnek, hanem a manapság különösen felértékelődött nevelésnek, iskolai atmoszférának köszönheti a nyolcadikosok sokszoros túljelentkezését.

– Ön erősen kötődik Debrecenhez.

– Debreceni vagyok, minden iskolámat itt végeztem. Négy egyetemi diplomám van öt szakon: természettudományi karon matematika–fizika szakot, bölcsészettudományi karon filozófia szakot, közgazdaságtudományi karon vállalkozási menedzser (MBA) szakot végeztem, és természetesen az iskola-vezetőit a szakvizsga keretében. Tíz évet a felsőoktatásban, huszonhatot a közoktatásban töltöttem. Nős vagyok, feleségem is pedagógus, három gyermekem egyetemista, illetve a legkisebb érettségire készül.

Pedagógusok bér nélkül

Fizetésük töredékét kapták meg januárban az abádszalóki önkormányzati hivatalok és oktatási intézmények dolgozói. Összesen százhatvan alkalmazott bérének csak a felét tudta kifizetni az önkormányzat – írja az atv.hu-ra hivatkozva az eduline.

Összesen tízmillió forinttal maradt el az önkormányzat, korábban ugyanis a 317 milliós iskolafejlesztés önerejét is hitelből fedezték. Az atv.hu információi szerint a fizetésmegvonásról – amely az önkormányzati hivatalok, valamint az iskola és az óvoda dolgozóit is érinti – már korábban értesítették az érintetteket.

A Jász-Nagykunszabolcs megyei Tiszabón sem tudták kifizetni a béreket, Jászládán pedig a közcélú foglalkoztatottakra vonatkozó módosítások miatt nem tudják kinyitni az iskolákat, óvodákat.

Kreatív katedra

Lapunkban szeretnénk bemutatni azokat a pedagógusokat, akik kiváló munkájukkal sokat tesznek a magyar oktatásért, a gyerekekért, a jövőért. Ezért kérlek titeket, aki ismer ilyen oktatókat, írja meg a nevét, elérhetőségét, hogy őt is bemutathassuk a lapban. Az ajánlatokat a millei@pedagogusok.hu címre, vagy a 06-70-602-8885-ös telefonszámra várom.

Millei Ilona

Pedagógusok Szakszervezete Bács-Kiskun Megyei
Alapszervezeteinek Szövetsége
6000 Kecskemét, Deák F. tér 5.

TÁMOP-2.5.1-07/1-2008-0077 Megújuló tudás,
megújuló szakszervezet

SAJTÓKÖZLEMÉNY

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretében, az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg a Pedagógusok Szakszervezete Bács-Kiskun Megyei Alapszervezeteinek Szövetségében a tisztségviselők és a tagok képzése.

A TÁMOP-2.5.1-07/1 jelű pályázat célja, az *érdek-képviselői szervezetek kapacitásának fejlesztése*. A szakszervezetek humán erőforrás- és szakértői kapacitásának megerősítése, valamint a működés hatékonyságának növelése szervezettefejlesztés útján, annak érdekében, hogy az érdekegyeztetésben és a szociális párbeszédben hatékonyan tudjanak részt venni, érdekeiket megjeleníteni, érvényesíteni.

A projekt sikeresen megvalósult, befejeződött.

A pályázaton elnyert 45 millió forint, az elszámolható költségek mértékének 100 százaléka, vissza nem térítendő támogatás.

Támogató szervezet:

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

Közreműködő szervezet:

ESZA – Európai Szociális Alap Társadalmi Szolgáltató
Nonprofit Kft.

AZ ÉRTŐL AZ ÓCEÁNIG

Emlékezés dr. Páldi Jánosra, Magyarország egyik legkiválóbb iskolafejlesztőjére

„Pályakezdő tanárként találkoztam vele először. Ő akkor Szolnok megye tanulmányi felügyelője volt. Már annak idején megcsodáltam humánus gondolkodását, gyermekszeretetét, emberek – köztük fiatal pedagógusok – iránti figyelmét és szép, ízes beszédét. Azt azonban, hogy mily tehetséges egy olyan tanintézmény rendszerszintű megújításában, ennek révén jó hírűvé tételében, amely sok éven át élte a központi irányítással minden iskolára (így gimnáziumra is) kiszabott átlagsorsot, csak később volt módomban megta-
pasztalni, és érte tisztelni őt.” *Dr. Bernáth József* Magyarország egyik kiváló iskolafejlesztőjére, *dr. Páldi Jánosra* emlékezik.

Sorsom szerencsés fordulatának tartom, hogy a 70-es évek végén újra kapcsolatba léphettem Páldi Jánossal, mi több: éveken át dolgozhattam mellette, főként egy UNESCO-program keretében.

A kisparaszti családból származó Páldi János a polgári iskola elvégzése után tanítói képesítést szerzett. Első munkahelye a mezőtúr-tuhahéki tanyai iskola volt. Öt tanévnyi tanítósokodás közben és után *történelem–magyar szakos tanulmányokat* folytatott Szegeden és Budapesten. 1957-től 1968-ig tanulmányi felügyelő volt Szolnokon, majd a megyében. Az 1968/69-es tanévben már a szolnoki Varga Katalin Gimnázium tanári karát erősítette. 1969 szeptemberében került a tanintézmény élére. A gimnázium egyik volt tanára a 2005-ben megjelent jubileumi évkönyvben így emlékezik rá: „Páldi János akár tanít, akár igazgat, mindig a tanítványokat helyezi a középpontba. Az ő lelkük műveléséért tárta eljünk az irodalmat saját hangsúlyokkal, hőmpölygő terjedelemben, a szigorú számonkérést háttérbe szorítva, s a *kényszer nélküli tanulás örömét* akarta juttatni nekik...”

Kísérletező, kutató, fejlesztő ember volt

Páldi János – minisztériumi hozzájárulással és felkészült, lelkes nevelőtestületi közreműködéssel – *több kísérleti, kutató és fejlesztő program* kidolgozását és következetes végrehajtását kezdeményezte. Ezek közül az egyik arról szólt, hogy legyen az adott tanulóközösség és tagjai szükségleteinek megfelelő, *rugalmas, többlepcsős fakultáció*. A „Vargában” abból indultak ki, hogy a tanulók nem

egyforma ütemben fejlődnek. Így a legjobbaknak egy-két tantárgyban szaktanári támogatás mellett, együttműködve a város közművelődési intézményeivel felkínálták a gyorsabb és intenzívebb haladás lehetőségét. Négy tanévnyi kísérleti munka igazolta a szándékot: a tehetség felismerésének és gondozásának új szervezeti és pedagógiai szisztémáját, értékelhető előnyeit regisztrálhatták s kínálhatták fel adaptációra más középiskoláknak.

A másik program a tanulás tanítása volt. A studium generalénak nevezett, eszköztudást nyújtó és önismeretet fejlesztő – elsőéveseknek szánt – gyakorlati foglalkozásokon könyvhasználati tudni-valókkal, a jegyzetelés, a vázlatkészítés, az egyes tantárgyak jellegzetes elsajátítási módszereivel, a vitakultúra követelményeivel, az önismeret fontosságával ismerkedtek meg a tanulók.

Létezett az előrehozott vizsga rendszere. A leginkább szorgalmas és célra törően munkálkodó diákok egy-egy tanévben, a tanév közepe táján levizsgázhattak az éves tananyagból, s ha ez sikeres volt, egyéni és önálló, osztályon kívüli, még elmélyültebb tanulásba kezdhettek, persze nevelői szemmel tartás, tanácsadás mellett.

Az épülő és gazdagodó rendszer *szerves részét alkotta még* a komplex tanulmányi verseny; a pályaválasztást segítő

Páldi János – minisztériumi hozzájárulással és felkészült, lelkes nevelőtestületi közreműködéssel – több kísérleti, kutató és fejlesztő program kidolgozását és következetes végrehajtását kezdeményezte

üzemlátogatás; az általános iskolákkal, közművelődési és felsőoktatási intézményekkel kiépített együttműködés; a tanórán kívüli iskolai tevékenység (iskolagyűlés, vitakörök, népdalverseny, filmklub, iskolaújság, házibajnokságok stb.) és az a bensőséges kapcsolatrendszer, amely tanárok és diákok, tanárok és tanárok, diákok és diákok stb. között a jelzett tevékenységek bázisán kialakult.

Gyakorlati alkotással lett a neveléstudományok kandidátusa

Ilyen innovációs törekvések és tapasztalatok birtokában került sor 1978 és 1980 között egy, az UNESCO hamburgi Nemzetközi Neveléstudományi Intézete által kezdeményezett *akciókutatásra* („röntgenfelvételle” és a pedagógiai fejlesztési lehetőségek bővítésére, tudatosítására) *Az*

önálló tanulás fejlesztése az iskolában címen. E nagy volumenű, sok munkát igénylő kutatás számos tapasztalatot, kiváló, dokumentált teljesítményt hozott a felszínre, s tovább növelte a szolnoki Varga Katalin Gimnázium jó hírét. [A vállalkozás részletes leírása *Az önálló tanulás feltételei és lehetőségei – Vizsgálat egy kísérletező gimnáziumban* (Akadémiai Kiadó, Bp., 1981) című kötetben olvasható.]

Páldi János 1987-ben a *neveléstudományok kandidátusa* lett. A tudományos minősítés több évtizedes hazai történetében *először* fordult elő, hogy valaki *gyakorlati alkotással* nyerte el a rangos fokozatot. A gyakorlati alkotás lényege itt: elméleti és gyakorlati hatások szintéziseként létrehozott produktum – egy tudatosan megtervezett és türelmesen kiépített gimnáziumi tevékenységrendszer. Kétségtelen: Páldi Jánost fejlesztő munkájában külső kutatók és újra vállalkozó pedagógusok segítettek. Am abban a másfél évtizedes alkotó folyamatban *mindvégig meghatározó szerepe volt* Páldi János önállóan kidolgozott iskolakoncepciójának és kísérletvezető (általános irányító és szervező) munkájának.

Az Apáczai Csere János-díjas Páldi Jánosban rengeteg alkotói vágy és energia maradt *nyugdíjba vonulása után* is: nagy kedvvel és odaadással oktatta a jászberényi tanítóképző tanító- és a miskolci egyetem bölcsészka tanárjelöltjeit, és szervezte iskolai gyakorlati képzésüket; áttekintette és publikálta a gimnáziumi fakultációs rendszerű oktatás helyzetét Magyarországon; kutatta és összegezte a tehetséges tanár szerepét, konfliktusait és kompromisszumait; megosztotta tapasztalatait a tanyai iskolák életéről és munkájáról egy országos érdeklődésű baranyai tanácskozáson; előadások tucatjait tartotta idehaza és a határon túli magyarok körében anyanyelvünk védelméről, gondozásának szükségességéről.

Így zajlott az élete a nagy tekintélyű és munkabírású, derűs, érdeklődő, bizalomteli és szeretetteljes egyéniségű Páldi Jánosnak, mígnem 2001-ben eltávozott szerettei és tisztelői köréből. *Nagyrabecsüléssel és megkülönböztetett tisztelettel emlékezünk rá, a XX. század második fele Magyarországnak egyik legkiválóbb tanárára és termékeny iskolafejlesztőjére – tíz év múltán is.*

Dr. Bernáth József
kandidátus, ny. egyetemi docens

ÉVET ZÁRTAK, ÜNNEPELTEK A NYUGDÍJASOK

Az Országos Nyugdíjas Választmány december 8-án tartotta ünnepi évzáró értekezletét, amelyről sajnos nagyon sok kollégánk betegség miatt távol maradt. A tanácskozás megnyitásokor *Szabó Zoltán* elnök jobbulást kívánt nekik.

Szabó Zsuzsa, a PSZ alelnöke röviden tájékoztatót a szakszervezet jelenlegi legfontosabb teendőiről. Ismertette a december 11-i, a SZEF által szervezett tüntetés tanulságait. Szólt arról, hogy az egyházaknak átadandó önkormányzati fenntartású intézmények sorsa, az iskolai erőszak, a 14 év alattiak büntethetősége, a szakfelügyeleti ellenőrzés visszaállítása és a végkielégítést sújtó, 98 százalékos különadó ügyében folyt, és jelenleg is folyik egyeztetés a kormányzati szervekkel.

Szabó Zoltán, az ONYV elnöke beszámolt arról, hogy *Gyurkáné Urbán Eszter* lemondott a választmányi, illetve az intézőbizottsági munkájáról. Helyette a Választmányba *Varró Sándornét* delegálta a Budapesti Szakoktatási Szervezet Nyugdíjas Tagozata. Az IB így nyolctagúra csökkent. A hiányzó tag megvá-

lasztására a következő választmányi ülésen kerül sor. Ennek érdekében háromtagú jelölőbizottságot választott a testület: *Fehér Tibor* elnök (Veszprém megye); *Gidófalvy Albertné* tag (Nyíregyháza); *Csorba Józsefné* tag (Pécs). Mindhármukat egyhangúlag megszavazták a jelenlévők. Ezután az elnök ismertette a nyugdíjasszervezetek által *Orbán Viktor* miniszterelnöknek küldött levelet. Beszámolt arról, hogy a jelenlegi álláspont szerint a januári nyugdíjemelés 4,4 százalék lesz. Végül ismertette a PSZ márciusi kongresszusára készülő alapszabály-módosítás tervezetét. Az ONYV tagjai előzetesen tanulmányozták a tervezetet, a vélemények alapján az IB írásos állásfoglalást készített, amelyben határozottan állást foglalt a nyugdíjas tagság, illetve vezetőik szavazati jogának fenntartása mellett. Egyhangúlag megszavazták az állásfoglalásban foglaltakat.

Az ülés során *Kuller János*, a Normafa Idősek Otthona igazgatója ismertette az intézmény létrejöttét, működését, a felvétel feltételeit: elmondta, többféle

lakhatási lehetőség van, ennek megfelelően alakul a belépési összeg. Arra is lehetőség van, hogy próbaidőre igénybe vegye valaki a szolgáltatást. A napi költség 3300 Ft, amely tartalmazza az étkezést, uszodahasználatot, gyógytornát, havi négy színházlátogatást.

Horváth Erzsébet, a PSZ szociálpolitikusa és a Gárdonyi Géza Alapítvány titkára ismertette az alapítványi kurtórium november 30-i ülésén hozott döntéseket: az adóalap 1 százalékából befolyt összeg 241 205 Ft volt. Egyéni befizetés ebben az évben 83 800 Ft volt. Összességében 420 000 Ft felosztásáról döntöttek a beküldött pályázatok alapján.

Végül a közelgő karácsonyi ünnepek jegyében az elnök egy-egy kis ajándékcsomag kíséretében tolmácsolta a szakszervezet vezetőinek, vezetőtestületeinek jókívánságait. Ezt követően *Ruzicska László* és *Pankotai Péter* színművészek adtak rövid műsort. Hatalmas sikert arattak.

Rágyanszki Györgyné,
az ONYV titkára

educatio

11. NEMZETKÖZI OKTATÁSI SZAKKIÁLLÍTÁS

11. Educatio Nemzetközi Oktatási Szakkiállítás

A 11. Educatio kiállítás az eddigénél is több, közel 200 standdal és még színesebb programkínálattal várja a látogatókat a Papp László Budapest Sportarénaiban 2011. január 21–22-én, 9–17 óráig.

A kiállítás különösen fontos a felvételiző diákok számára, hiszen egy időben és egy helyen tájékozódhatnak a szakokról, a felvételi eljárásról, saját esélyeikről és lehetőségeikről. A hagyományoknak megfelelően szinte valamennyi hazai felsőoktatási intézmény képviselteti magát, továbbá bemutatkoznak a legújabb oktatási fejlesztések, taneszközök és módszerek. Újdonság, hogy a kiállítással párhuzamosan idén szakmai fórumot is szervez az Educatio „Fókuszban a közoktatás” címmel, így a diákok, szülők és pedagógusok mellett a szakmai érdeklődők is hasznos információkkal gazdagodhatnak.

Felfüggesztették 273 gyerek iskoláztatási támogatását

A Nemzeti Erőforrás Minisztérium közleményt adott ki január 6-án az iskolai támogatások felfüggesztéséről. Ebben az írák, a kormány múlt év augusztusában a családi pótlékot átalakította nevelési és iskoláztatási támogatássá, így indokolt esetekben lehetővé vált az iskoláztatási támogatás felfüggesztése is. Már a tanév első hónapjában akadtak olyan diákok, akiknek összegyűlt a tíz, illetve az ötven igazolatlan tanórája.

A jelentés november 15-én készült, ennek alapján 5474 gyereknek gyűlt össze a tíz igazolatlan órája, amit az iskolák jeleztek is a jegyzői gyámhatóságnak. A jegyzői gyámhatóság végzésben figyelmeztette a szülőket arra, hogy az ötvenedik igazolatlan óra után elrendeli az iskoláztatási támogatás felfüggesztését, és ezzel egyidejűleg a gyermek védelembe vételét. 2379 tanuló gyűjtött össze ötven igazolatlan órát. Jogerős határozat 273 esetben született, a folyamatban lévő eljárások száma 2106.

Ötvenórás igazolatlan iskolai mulasztásról Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 326 esetben érkezett jelzés a jegyzői gyámhatóságokhoz, amelyek közül 74 alkalommal rendelték el jogerősen az iskoláztatási támogatás felfüggesztését, a többi ügyben az eljárás az adatszolgáltatás időpontjában – 2010. november 15-én – még folyamatban volt. A problémás megyék között van még Borsod, Hajdú-Bihar és Heves megye is.

A támogatást nem veszítik el az 50 órát igazolatlanul mulasztó gyermekek szülei – a folyósítást felfüggesztették. Az iskoláztatási támogatás felfüggesztésének időtartama alatt az iskoláztatási támogatás a családtámogatási folyószámlán gyűlik. Kivételes, egyedi esetben a legrászorultabbak, azaz a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek a felfüggesztés időtartama alatt az iskoláztatási támogatás teljes összegét természetben kapják meg.

KÖZÉPMEZŐNYBEN VAGYUNK A PISA FELMÉRÉS SZERINT

A magyar diákok jobban értik a szövegeket, mint tíz éve

A 15 éves magyar diákok szövegértése javult, ugyanakkor a matematika és a természettudományos ismeretek alkalmazásában átlagos vagy az alatti a teljesítményük a PISA 2009-es felmérés szerint. Magyarország a felmért országok között a középmezőnyben helyezkedik el, a diákok teljesítménye szignifikánsan nem különbözik az OECD-átlagtól. A listát Kína (Sanghaj-Kína) vezeti 556 ponttal, Kirgizisztán pedig 314 ponttal zárja. Magyarország 494 pontot ért el.

A PISA felmérésben Magyarország a középmezőnyben helyezkedik el, a diákok teljesítménye ugyanis szignifikánsan nem különbözik az OECD-átlagtól. Az élmezőnyben található első helyével Kína (556), míg a dobogó második fokára Korea (539) állhatott. Őket Finnország (536) követi a listán. A magyarországinál nem sokkal magasabb értéket produkált Észtország, Izland, az Egyesült Államok, Németország, Franciaország, vagy az Egyesült Királyság. A lista alján Peru, Azerbajdzsán és Kirgizisztán áll. A PISA-vizsgálat a világ legfejlettebb országait tömörítő gazdasági szervezet, az OECD nemzetközi tanulói teljesítménymérési programja, amely háromévente méri a tizenöt éves tanulók szövegértési, matematikai és természettudományos képességeit. A 2009-es felmérésben 34 OECD-ország és 31 partnerország vett részt, Magyarországról pedig mintegy kétszáz iskola 4600 7–10. évfolyamos tanulója.

A szövegértésben átlag felett teljesítettünk

A negyedik alkalommal végzett vizsgálat eredményei szerint jelenleg kevéssel a nemzetközi átlag feletti a magyar tanulók szövegértése. Az ezelőtti három felmérésen nem teljesítettek ezen a szinten. A jobb eredmény elérését *Hoffmann Rózsa* oktatási államtitkár abban látja, hogy a pedagógustársadalom rájött arra, a szövegértés gondozásával nemcsak az alsó, hanem a felső tagozatban és a középiskolában is törődni kell. *Csapó Benő*, a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi Intézetének vezetője, a vizsgálat ismertetője szerint viszont a világhálón való böngészés nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy az elmúlt években javult a 15 éves magyar gyerekek olvasási készsége, szövegértése. (A 2009-es felmérés az első olyan ciklus, amelyben 2000 után először ismét a szövegértés területét vizsgálták részletesebben, így ennek a területnek a fejlődéséről tízéves áttekintést kaphatunk nemzetközi viszonylatban.) Először szerepelt a mérési területek között a digitális szövegértés, amelyben húsz ország vett részt, az eredményei pedig 2011 júniusában lesznek elérhetőek.

A magyarok kedvtelésből olvasnak

A magyar diákok szövegértésének átlageredménye 494 pont, vagyis a 2000-ben elért 480-hoz képest 14 pontos növekedést ért el, amivel az OECD-országok között a 13–22. helyen áll Magyarország. A szövegértés részterületein belül legjobban, 501 ponttal a hozzáférés és visszakeresés területen és 497 ponttal a folyamatos szövegek olvasásában teljesítettek a magyar tanulók. Tíz év távlatában az eredmények rámutattak, hogy csökkent a leggyengébben olvasók számaránya, így csökkent a távolság a legjobban és leggyengébben olvasók között. 2000 óta az OECD-országok tizenöt éves diákjai kö-

zött csökkent az olvasási hajlandóság: 68 százalék helyett 62 olvas csak magától naponta. Ezzel szemben a magyar érték 75 százalék volt 2000-ben, és azóta sem csökkent. Továbbá Magyarországon 6,3 százalékkal növekedett azok száma, akik kedvtelésből olvasnak szépirodalmat, és kiugróan, 40 százalékkal megnőtt az újságolvasó diákok aránya. Érdekes még, hogy 2000 óta kevésbé olvasnak változatosan az OECD diákjai, ám Magyarországon pont az ellenkezője tapasztalható: a fiatalok sokszínűbben olvastak 2009-ben, mint 2000-ben. A felmérés külön vizsgálta a fiúk és a lányok szövegértési eredményeit is: a lányok jobbak szövegértésből, mint a fiúk.

Amiben lemaradtunk: matematika, természettudomány

A matematika és a természettudományok terén továbbra is változatlan a helyzet, hátul kullogunk a sorban. *Csapó Benő* szerint ennek legfőbb oka, hogy a magyar gyerekek anyagi, szociális és kulturális téren hátrányban vannak nyugati társaihoz képest. Véleménye szerint a szelektív iskolarendszer károsan hat a diákok teljesítményére, vagyis az, hogy a jobban teljesítő gyerekek nem húzzák fel a kevésbé jól teljesítőket. *Hoffmann Rózsa* szerint a matematika és a természettudományos tárgyak tanítását új alapokra kell helyezni. Erről a Nemzeti alaptanterv rendelkezik majd. A vizsgálat megerősítette, a tanulók teljesítményében meghatározó a társadalmi háttérük. A matematika területén Mexikó, Törökország, Görögország, Portugália, Olaszország és Németország ért el gyors fejlődést. A természettudományi tárgyakban Törökország, Portugália, Dél-Korea és Olaszország mellett Norvégia, az Egyesült Államok, valamint Lengyelország tette meg a legnagyobb lépést.

A lányok jobbak, mint a fiúk

„A jobb oktatási eredmények megbízható előrejelzést jelentenek a jövőbeni gazdasági növekedésre nézve” – mondta *Angel CurriaGurria*, az OECD főtitkára. „Noha a bruttó hazai termék és az oktatási eredmények még mindig összefüggnek, a PISA azt mutatja, hogy két hasonló gazdasági helyzetű országban mutatkozhatnak jelentősen eltérő eredmények. Ez jelzi, hogy már idejémult az a vélekedés, miszerint a világ gazdag és jól képzett, illetve szegény és rosszul képzett országokra oszlik” – vélekedett *CurriaGurria*.

A felmérés eredményei azt mutatják, hogy a lányok minden országban megelőzték a fiúkat, méghozzá átlagosan egy iskolaévvvel járnak fiú diáktársaik előtt. A nemek közötti szakadék 2000 óta egy országban sem szűkült, Franciaországban, Izraelben, Dél-Koreában, Portugáliában és Svédországban még nőtt is. Ezt tükrözi, hogy a fiúk egyre kevésbé lelik örömeiket az olvasásban.

A vizsgálat rávilágított arra is, hogy a jól teljesítő iskolarendszerekben rendszerint elsőbbséget élvez a tanárok fizetése az osztályok nagyságával szemben. A buktatás gyakoribb aránya gyakran azokban az országokban mutatkozik, ahol rosszak az összesített eredmények. A legtöbb évisméltés Belgiumban, Franciaországban, Luxemburgban és Spanyolországban van. Az ezredfordulón mért 69 százalékról 64 százalékra csökkent azoknak a diákoknak a száma, akik élvezetet lelnek az olvasásban – mutatott rá a felmérés.

A GÁRDONYI GÉZA ALAPÍTVÁNY HÍREI

Szociális támogatás

A Gárdonyi Géza Alapítvány Kuratóriuma a 2010. november 30-ai ülésen döntött a számláján lévő adományozott összeg és az APEH-től átutalt 1% szja-részesedés felhasználásáról.

Részletezés:

Befizetések (2009. 12. 01-től 2010. 11. 30-ig):	83 800 Ft
Kamat:	1 063 Ft
APEH 1%:	232 770 Ft
OTP-költségek:	- 13 426 Ft
Összesen:	304 207 Ft

A kuratórium úgy határozott, hogy ehhez az összeghez hozzáteszi a pénzforgalmi számlánkon lévő pénzből az indokolt pályázatok és postaköltségük felhasználására. A kuratórium a beérkezett 19 pályázatot elfogadta. Közülük 4 tízezer, 9 tizenötezer, 2 pedig húszezer forint szociális támogatásban részesült.

Klubtámogatásra pályázatot nyújtott be: a PSZ Baja Körzeti Alapszervezetének Nyugdíjas Tagozata, a Debreceni Nyugdíjas Pedagógus Klub, a Mezőtúri Nyugdíjas Klub, Ózd városi-körzeti Bizottság Nyugdíjas Alapszervezete.

A Kuratórium mind a négy pályázatot elfogadta, és 1 klubot tizenötezer, 2 klubot harmincezer, 1 klubot pedig ötvenezer forintban részesített.

Összesen az Alapítvány 420 ezer Ft támogatást osztott ki, a postaköltség 15 755 Ft-ba került.

Az összegek kiutalása, postázása december első hetében megtörtént. Reméljük, karácsony előtt megérkeztek, és sikerült örömet szerezniük 19 nyugdíjas tagtársunknak és a négy nyugdíjas csoport tagjainak.

Befizetések, köszönet

2009. 12. 1-je és 2010. 11. 20-a között az alapítvány számlájára 83 800 Ft összegű adományt fizettek be a felsoroltak: Debrecen Kettesy A. Általános Iskola; PSZ Békés; Pécs Területi Szervezete; PSZ Ózdi Nyugdíjas Alapszervezet; PSZ Kecskemét Városi Bizottsága; Mécses Pedagógus Klub, Nyíregyháza; PSZ Balatonalmádi; PSZ Veszprém Megyei Bizottsága; PSZ Bp. XIX. ker. Bizottsága; PSZ Balatonfüzfő; PSZ Nádudvar Városi Bizottsága.

Köszönjük támogató adományait! Továbbá köszönetet mondunk mindazoknak, akik a 2009. évi jövedelemadójuk 1%-át az alapítvány számlaszámára utaltatták!

Kéréseink

Ez alkalommal is felhívjuk kollégáink figyelmét arra, hogy az alapítványunk céljait (a nyugdíjas pedagógusok és egyéb közoktatási dolgozók szociális és kulturális célú támogatása) csak úgy tudjuk megvalósítani, ha a tőkénk gyarapodik, ha az adományok növekednek.

*

Kérjük az adózó oktatásügyi dolgozókat, hogy a 2010-es összevont adóalapjuk adójának összegéből egy százalékot a Gárdonyi Géza Alapítványnak szíveskedjenek átutalni. A rendelkező nyilatkozatot az APEH mintanyomtatványa szerint kell kitölteni, és önadózás esetén egyénileg eljuttatni az adóbevallással együtt az adóhatósághoz, a munkáltatói elszámolás esetén pedig az illetékes hivatalnak kell megküldeni.

Az alapítvány neve: Gárdonyi Géza

Címe: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10.

Adószáma: 18011586-1-42

Segítségüket, támogatásukat előre is köszönjük!

*

A Gárdonyi Géza Alapítvány Kuratóriumának elnöke Erdős Gáborné, aki nyugdíjazása előtt dr. Simon Zsuzsa néven több évtizede volt a PSZ munkajogásza. Sajnálattal vettük tudomásul, hogy előrehaladott életkorára tekintettel lemondott az elnöki tisztségéről, s ezzel együtt kuratóriumi tagságáról. Köszönjük sokéves fáradozását. Munkáját mindig becsülettel, nagy hozzáállással látta el. A szakszervezet iránti alázattal végzett tevékenységével hozzájárult, hogy a Gárdonyi Géza Alapítvány Kuratóriuma érdemben ellássa feladatát, és maga az alapítvány sikeresen működhesen.

Kívánjuk Erdős Gábornénak, a mi Zsuzsikánknak, hogy a további életben a nyugdíjas napjai egészségben, békességben és sok-sok örömben teljenek.

Horváth Erzsébet kuratóriumi titkár

Helység	A beérkezett	Az elfogadott	Az elutasított	A klubtámogatások száma	Elfogadott klubtámogatás	A támogatási összeg felosztása
	pályázatok száma					
Baranya megye	-	-	-	-	-	-
Pécs	-	-	-	-	-	-
Bács-Kiskun megye	1	1	-	1	1	30 000 Ft
Kecskemét	-	-	-	-	-	-
Békés megye Békéscsaba	-	-	-	-	-	-
Borsod-A.-Z. megye	1	1	-	1	1	45 000 Ft
Miskolc	-	-	-	-	-	-
Csongrád megye	-	-	-	-	-	-
Szeged	-	-	-	-	-	-
Fejér megye	-	-	-	-	-	-
Székesfehérvár	-	-	-	-	-	-
Győr-M.-Sopron megye	-	-	-	-	-	-
Győr	-	-	-	-	-	-
Hajdú-Bihar megye	2	2	-	-	-	30 000 Ft
Debrecen	-	-	-	1	1	50 000 Ft
Heves megye	-	-	-	-	-	-
Eger	-	-	-	-	-	-
Jász-N.-Szolnok megye	-	-	-	1	1	30 000 Ft
Szolnok	-	-	-	-	-	-
Komárom-Esztergom m.	-	-	-	-	-	-
Tatabánya	-	-	-	-	-	-
Nógrád megye	-	-	-	-	-	-
Pest megye	-	-	-	-	-	-
Somogy megye	-	-	-	-	-	-
Kaposvár	-	-	-	-	-	-
Szabolcs-Sz.-Bereg megye	-	-	-	-	-	-
Nyíregyháza	-	-	-	-	-	-
Tolna megye	-	-	-	-	-	-
Vas megye	-	-	-	-	-	-
Veszprém megye	5	5	-	-	-	95 000 Ft
Zala megye	-	-	-	-	-	-
Budapest	10	10	-	-	-	140 000 Ft
Összesen	19	19	-	4	4	420 000 Ft

EÖTVÖS JÓZSEF-EMLEKPLAKETT KITÜNTETÉSEK

Idén is átadta a Pedagógusok Szakszervezete az Eötvös József-emlékplakettet. A kitüntetést idén a siófoki SIOK Nyitnikék Napköziotthonos Óvoda és Bölcsőde PSZ-alapszervezete, a mosonmagyaróvári Éltés Mátyás Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézet PSZ-testülete, a hegyeshalmi Lőrincze Lajos Általános Iskola PSZ-testülete, a székesfehérvári Arany János Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény PSZ-alapszervezete és a nagyfügedi Csicsergők Napköziotthonos Óvoda PSZ-alapszervezete kapta meg.

Az Eötvös József-emlékplakettet a Pedagógusok Szakszervezete 2000-ben alapította. A kitüntetéssel a települési önkormányzatokat, illetve a jól működő PSZ-szervezeteket, intézményeket ismeri el.

A siófoki SIOK Nyitnikék Óvoda és Bölcsőde PSZ-alapszervezete

Az intézmény alkalmazottai az 1990 óta eltelt 20 évben is töretlenül hisznek abban, hogy a PSZ érdekegyeztetési és érdekvédelmi szervezetként hatékonyan képviseli a közoktatásban/közszférában dolgozók érdekeit.

Az intézményi alapszervezet működését meghatározza, hogy szakszervezeti tagként minden dolgozó komolyan és felelősséggel gondolkodik az érdekvédelem jogi garanciájáról, ezért is lehetséges a 100%-os szervezettség. A szakszervezet tisztségviselőjének komoly befolyása van az intézmény életére, a jogi kötelezettségeken túl jelentős szerepe van a közösségteremtő és -építő tevékenységekben. A szervezeti kultúra szerves részét képezi a 100%-os szakszervezeti tagsági szervezettség. Az intézmény vezetője is fontos értéknek tartja a szakszervezet érdekvédelmi tevékenységét, a partnerség így nem ellentétet, hanem közösséget teremt, ami meghatározója a jó munkahelyi légkörnek.

Az intézményi alapszervezet tisztségviselője képviseli a város más óvodáiban dolgozó munkavállalók érdekeit a városi érdekegyeztető fórumokon.

A mosonmagyaróvári Éltés Mátyás Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézet PSZ-alapszervezete

Rendszeres szervezeti élet. A dolgozók érdekei érvényesülnek. A szervezettség nagyon magas. A dolgozók érdekvédelme magas színvonalon érvényesül.

A hegyeshalmi Lőrincze Lajos Általános Iskola PSZ-testülete

Minden új kolléga tájékoztatást kap az érdekvédelem fontosságáról. Az új belépők elégedettek az éves, rendszeres tájékoztatással, mozgósítással. Minden kezdeményezésben a tagság támogató, illetve aktív résztvevő.

A szakszervezeti tagság érdekei mind iskolai, mind munkáltatói szinten aktívan képviselve vannak. Minden PSZ-rendezvényről korrekt tájékoztatást kapnak. Betegség, távollét esetén látogatás, minden örömteli, illetve szomorú esemény, amely a tagokat érinti, megszervezzük a megemlékezést.

A székesfehérvári Arany János Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény PSZ-alapszervezete

Az intézmény PSZ-taglétszáma folyamatos emelkedést mutat. Az intézmény vezetője minden esetben segíti, közösségformáló erejével biztosítja a munkavállalók érdekeiben tett erőfeszítéseket. Érdekvédelmi tevékenysége kollektív szerződés megkötésében, szabályozásában csúcsonodik ki. A szakszervezet szoros kapcsolatot tart a nyugdíjasokkal, hosszan tartó táppénzen, illetve gyesen lévő kollégákkal, és a lehetőségekhez képest anyagilag is támogatja őket, illetve a rászoruló munkavállalókat. Több közös rendezvényt szervez a továbbképzéseken kívül, pl. a dolgozók gyermekeinek Mikulás-napi rendezvényt, gyermeknapot, kirándulást stb.

Az intézmény kollektívája szívesen és tevékenyen támogatja a szakszervezet kezdeményezéseit, és lelkes résztvevője is a rendezvényeknek.

Az intézmény nagy részt vállal a város, illetve a térség sajátos nevelési igényű tanulóinak megsegítésében is.

A nagyfügedi Csicsergők Napköziotthonos Óvoda PSZ-alapszervezete

A szakszervezeti titkár a tagok érdekeit eredményesen képviseli az intézmény vezetőjénél és az önkormányzatnál is. A tanév során 12 000 Ft melegítkezési utaltványt és 24 000 Ft ruhapénzt kaptak a dolgozók. Szervezettségük közel 80%-os 2005 óta, amikor a jelenlegi titkár a dolgozók 50%-át léptette be a PSZ-be. Munkájával a helyi iskola taglétszámának a megtartását is segítette, illetve segíti, mivel a súlyosan beteg titkáruk helyett intézi a tagság ügyeit, segíti, képviseli őket.

Az országos demonstráción a tagjaik 50%-a vett részt.

Eötvös József-emlékérem kitüntetést kaptak

Kecskeméten...

BRONZFOKOZAT: **Deák Mónika** (Kecskemét), tanár, alapsz. titkár; **Lipóczy Sándor** (Kecskemét), tanár, alapsz. titkár; **Sárközy Zoltán** (Kecskemét) tanár, alapsz. titkár; **Varróné Demeter Erzsébet** (Kecskemét), tanár, alapsz. titkár.

Alkotó pedagógusok jelentkezését várjuk!

Sorsunk – mint minden emberé – az idő mélységesen mély kútjának vizébe merül. Ám élnek köztünk olyanok is, akik tollal, ecsettel, napi munkájuk mellett még egy vonalat húznak az öröklét falába, így téve tanúbizonyságot arról, hogy köztünk élnek.

Nem akarnak hivatásos művészekké válni, mert elhivatott képviselői pályájuknak. Olyan pedagógusok ők, akik munka után alkotnak, és akik az alkotás által kiteljesedve teszik szebbé mindennapjainkat. A Pedagógusok Lapja szívesen bemutatja őket és alkotásaikat is. Kérjük, hogy műveiket, rövid önéletrajzukat a milleii@pedagogusok.hu e-mailre vagy a Budapest 1417, Pf. 11 postacímre küldjék. A borítékra írják rá: „Alkotó pedagógusok”.

Heltai Jenő

SZABADSÁG

Tudd meg: szabad csak az, akit
Szó nem butít, fény nem vakít,
Se rang, se kincs nem veszteget meg,
Az, aki nyíltan gyűlölhét, szerethet,
A látszatot lenézi, meg nem óvja,
Nincs letagadni, titkolnivalója.

Tudd meg: szabad csak az, kinek
Ajkát hazugság nem fertőzi meg,
Aki üres jelszókat nem visít,
Nem áztat, nem ígér, nem hamisít.
Nem alkuszik meg, hű becsületéhez,
Bátran kimondja, mit gondol, mit érez.
Nem nézi azt, hogy tetszetős-e,
Sem azt, kinek ki volt, és volt-e őse,
Nem bámul görnyedőn a kutyabőrre
S embernek nézi azt is, aki pőre.

Tudd meg: szabad csak az, aki
Ha neve nincs is, mégis valaki,
Vagy forró, vagy hideg, de sose langyos,
Tüzet fölöslegesen nem harangoz,
Van mindene, ha nincs is semmije,
Mert nem szorul rá soha senkire.
Nem áll szemébe húzott vaskalappal,
Mindég kevélyen szembe néz a Nappal,
Vállalja azt, amit jó társa vállal,
És győzi szívvel, győzi vállal.
Helyét megállja mindég, mindenütt,
Többször cirógat, mint ahányszor üt,
De megmutatja olykor, hogy van ökle...
Szabad akar maradni mindörökre.

Szabadság! Ezt a megszentelt nevet
Könnyelműen, ingyen ajkadra ne vedd!
Tudd meg: szabad csak az,
Aki oly áhítattal mondja ki,
Mint istenének szent nevét a jó pap.
Szabad csak az, kit nem rettent a holnap.
Ínség, veszély, kín meg nem tántorít
És lelki béklyó többé nem szorít.
Hiába őrzi porkoláb s lakat,
Az sose rab, ki lélekben szabad.
Az akkor is, ha koldus, nincstelen,
Gazdag, hatalmas, mert bilincstelen.

Ez nem ajándék. Ingyen ezt nem adják,
Hol áldozat nincs, nincs szabadság.
Ott van csupán, ahol szavát megértve
Meghalni tudnak, és élni mernek érte.

De nem azért dúlt érte harc,
Hogy azt csináld, amit akarsz,
S mindazt, miért más robotolt,
Magad javára letarold,
Mert szabadabb akarsz lenni másnál.
A szabadság nem perzsavásár.
Nem a te árud. Milliók kincse az,
Mint a reménység, napsugár, tavasz,
Mint a virág, mely dús kelyhét kitarva
Ráönti illatát a szomjazó világra,
Hogy abból jótestvéri jusson
Minden szegénynek ugyanannyi jusson.
Míg több jut egynek, másnak kevesebb,
Nincs még szabadság, éget még a seb.
Amíg te is csak másnál szabadabb vagy,
Te sem vagy még szabad, te is csak...
Gyáva rab vagy.